

Trade for Development Centre:

Duurzame ondernemingen versterken, verantwoorde consumptie promoten

Resultaten en impact van Enabel's Trade for Development Centre-programma tussen 2018 en 2022

Inhoudstafel

Voorwoord	4
1. Wat doet het Trade for Development Centre?	5
2. Steun aan producenten tussen 2018 en 2022	6
2.1. Afronden coachingtraject vorig TDC-programma	7
2.1.1. Marketing	7
2.1.2. Business management	7
2.1.3. Resultaten	7
2.2. Vooropleiding data capturing	8
2.3. Financiële steun van TDC	9
2.4. Geïntegreerd coachingtraject tussen 2020 en 2022	10
2.4.1. De coaching van TDC tussen 2020 en 2022 in kaart	11
2.4.2. De coaching van TDC tussen 2020 en 2022 in cijfers	12
2.5. De coaching van TDC in beeld	16
2.6. Resultaten en impact van TDC's producentensteun	17
2.6.1 Aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering	17
2.6.2. Coöperaties vallen in de prijzen	19
2.6.3. Diversificatie	20
2.6.4. Duurzame melk	21
2.6.5 Samenwerkingen met de privé-sector	22
2.6.6. Professionaliseren BSOs	27
2.6.7. Opleiden coaches op het terrein	29
2.6.8. Toegang tot financiering	30
2.6.9. Nieuwe klanten	31
2.6.10. Relevante info over cacaosector in Ivoorkust	32
2.6.11. Bijdrage TDC aan Enabel	34

3. Info en bewustmaking rond fair trade en duurzame handel	35
3.1. De Week van de Fair Trade	35
3.1.1. De Week van de Fair Trade in cijfers	35
3.1.2. Fair trade activiteiten ondersteunen in heel België	36
3.2. Fairtrade en duurzame handel in de pers	41
3.3. Fairtrade en duurzame handel promoten in Afrika	42
3.4. Nieuwe thema's in de kijker	43
3.4.1 Lokale Belgische en Europese fairtrade	43
3.4.2. Fair fashion	45
3.5. Evoluties in kaart brengen op valk van fairtrade en duurzame handel	48
3.5.1 Jaarlijkse berekening consumptie fairtrade van de Belgen	48
3.5.2. Inzicht in de evolutie van de mening en houding van Belgen tegenover fairtrade en verantwoorde consumptie	49
3.6. Fairtrade en duurzame handel op de politieke agenda	52
3.6.1. Land van de Fair Trade	52
3.6.2. Interfractiewerkgroep fair trade	53
3.6.3. Ontbijt federaal parlement	54
3.6.4. Zestig ondernemingen vragen wetgeving due diligence	56
3.6.5. Brussel, FairTradeGewest	58
4. Evaluatie en lessons learned	60
4.1. positieve punten	60
4.2. verbeterpunten	62
4.3. Nieuwe TDC-programma	62
5. Uitgaven	63
6. Team	64
7. Bijlagen	66

Voorwoord

De afgelopen 5 jaren waren erg goedgevuld voor het Trade for Development Centre (TDC) van Enabel. Als expertisecentrum promoot en ondersteunt TDC eerlijke en duurzame handel in Afrikaanse landen maar ook bij consumenten en overheden in België.

Bewezen ondersteuning

Van 2018 tot 2022 ondersteunde TDC 49 MKMOs en 8 Business Support Organisations met een coaching in business management en/of marketing. Nog eens 39 MKMOs kregen ook een week opleiding in 'data capturing', wat een eerste screening van de bedrijfsactiviteiten mogelijk maakt.

Hoewel de COVID-19 pandemie de coachingsessies op de proef stelde, creëerde het ook kansen. Sessies op afstand zijn nu een integraal onderdeel van het coachingprogramma en bieden de mogelijkheid om de balans op te maken en feedback te geven tussen de sessies ter plaatse door.

De steun van TDC bewees zijn waarde want heel wat coöperaties boekten resultaten op verschillende gebieden zoals diversificatie van productie of klanten, aanpassing aan de klimaatverandering, toegang tot financiering... Verschillende coöperaties wonnen zelfs prijzen. TDC's steun versterkte ook partnerschappen tussen coöperaties en chocolademakers, zoals het geval was tussen Chocolaterie Galler en de cacao producenten van Yeyasso in Ivoorkust. Coopade en Cookanz, twee koffiëcoöperaties in DRC, leveren aan Cafés Rombouts voor hun 'Virunga Coffee'.

De toegevoegde waarde van TDC's coaching werd ook erkend door de Europese Unie die Enabel het beheer toevertrouwde van een project voor de versterking en professionalisering van cacao coöperaties in Ivoorkust, met behulp van TDC's coachingmethodologie.

Waardig werk bovenaan de agenda

Tijdens het programma zette TDC waardig werk op verschillende manieren bovenaan de agenda.

Door samen met The Shift een webinar te organiseren waarbij de Europese Commissaris voor Justitie het ontwerp toelichtte van de Europese richtlijn inzake de zorgplicht voor bedrijven op vlak van mensenrechten en milieu. TDC nam ook de lead in een werkgroep die een brief ondertekend door 60 Belgische bedrijven overhandigde aan de ministers van Ontwikkelingssamenwerking en Economie en Arbeid waarin ze de Belgische regering vragen om een wettelijk kader rond due diligence. Dit was ook het thema van het fairtradeontbijt dat in mei 2022 in het federaal parlement werd georganiseerd.

Samen met Fairtrade Belgium, Chocolaterie Galler en de coöperatie Yeyasso voerde TDC een proefproject uit om de 'living income gap' te berekenen van de gezinnen in de coöperatie. Deze oefening leverde een schat aan informatie op waardoor een actieplan kon worden opgesteld om de kloof tussen een waardig inkomen en het huidige inkomen gedeeltelijk te verkleinen. Deze berekening van de inkomenskloof, evenals diversificatiestrategieën en de invoering van systemen voor traceerbaarheid en scheiding van producten zullen de komende jaren worden opgenomen in het nieuwe coachingprogramma.

Bevorderen van verantwoorde consumptie

Elk jaar vinden meer dan 100 fairtradeactiviteiten plaats in heel België tijdens de Week van de Fair Trade en wordt het thema fair trade tussen 300 en 400 keer vermeld in de geschreven en audiovisuele pers tijdens de campagne. 15.000 Belgen nemen deel aan de ongeveer 30 lokale activiteiten die door TDC worden gefinancierd en nog eens 117.500 mensen worden indirect bereikt. Bijgevolg is 48% van de Belgen vertrouwd met de Week van de Fair Trade.

De doelstelling om van België een Fair Trade Land te maken wordt ook nagestreefd op regionaal niveau met de lancering van de campagne 'Maak van Brussel een Fair Trade Gewest' en de Brussels BeFair Awards,

Hartelijk dank aan het hele TDC-team en de coaches voor al het werk dat ze hebben verricht en de resultaten die ze hebben bereikt.

U ontdekt ze op de volgende pagina's.

Samuel Poos, coördinator TDC

1

Wat doet het Trade for Development Centre?

Steun verlenen aan producenten in Afrika

Een van de pijlers waarop TDC inzet, is steun verlenen aan Afrikaanse MKMOs (micro, kleine en middelgrote ondernemingen) en business support organisations (BSOs) die actief zijn in duurzame handel. TDC doet dit door hen te coachen op vlak van marketing en financial business management of door hen financieel te ondersteunen. Sommige organisaties ontvangen beide types steun.

Informeren

TDC fungeert als kenniscentrum rond fair trade en duurzame handel. Via opiniepeilingen, conferenties, webinars, artikels/interviews, reportages... informeren we burgers, overheden en geïnteresseerde organisaties over wat er leeft en evolueert op vlak van deze thema's. Gerichte marktstudies hebben als doel MKMOs en producenten-organisaties de nodige info te bieden die zij kunnen gebruiken om de markt (nog) beter te betreden. Alle TDC-publicaties zijn terug te vinden op www.tdc-enabel.be.

Bewustmaken

Tenslotte wil TDC consumenten, organisaties en overheden bewustmaken rond meer verantwoorde consumptie. TDC's meest bekende campagne is de Week van de Fair Trade die jaarlijks plaatsvindt begin oktober. Deze nationale campagne zet fair trade 10 dagen lang in de kijker met heel wat lokale activiteiten en persaandacht voor het thema. Een volledig overzicht van de campagne Week van de Fair Trade is terug te vinden op www.weekvandefairtrade.be.

2

Steun aan producenten

TDC's steun aan producenten bestaat uit een coachingtraject en/of financiële steun voor Afrikaanse MKMOs en BSOs. Op de volgende pagina's gaan we dieper in op de verschillende types steun en de resultaten die dit heeft opgeleverd.

Coachingtraject

Tussen 2018 en 2022 ondersteunde TDC 96 structuren in Afrika. Het gaat hierbij om:

- 21 MKMOs waarvan het coachingtraject reeds gestart was in het vorige TDC programma;
- 39 MKMOs genoten van een vooropleiding gegevensverzameling (data capturing), zonder nadien over te gaan tot het coachingtraject;
- 28 MKMOs genoten van een nieuw coachingtraject, waarvan 22 vooraf van de vooropleiding hadden genoten;
- 8 BSOs die eveneens het nieuwe coachingtraject volgden. BSOs of business support organisations zijn structuren die op hun beurt bedrijven op lokaal vlak ondersteunen in hun economische ontwikkeling.

Bij 7 organisaties (5 MKMOs en 2 BSOs) werd het coachingtraject vroegtijdig stopgezet. * Dit was telkens te wijten aan een gebrek aan motivatie en/of een gebrek aan beschikbaarheid van het team.

** Van deze 7 organisaties die niet het volledige traject hebben afgerond, zijn er 3 MKMOs die wel de vooropleiding gegevensverzameling kregen.*

Financiële steun

In juli 2020 lanceerde TDC een oproep gericht aan Afrikaanse MKMOs en BSOs voor de financiering van microprojecten (max. €30.000) die hun beheer of toegang tot de markt zouden kunnen verbeteren. In totaal ontvingen **22** MKMOs en **5** BSOs een financiering.

2.1. Afronden coachingtraject vorig TDC-programma

In 2018 en 2019 ronden TDC het coachingtraject af bij 20 organisaties waarbij het coachingtraject werd opgestart in het vorige TDC-programma (tussen 2014 en 2017).

2.1.1. Marketing

ABATERANINKUNGA BA SHOLI	Rwanda	Koffie
COOPCA ECAMOM	Ivoorkust	Cacao
COCOCA	Burundi	Koffie
COAFAN (Société Coopérative Agricole Fayo Mingoumin de Noé) COOPCA	Ivoorkust	Cacao
CSCC - Cooperative for Producing Safe Coffee for Community's Health (renamed Pô Kô Farms)	Vietnam	Koffie
ECAM - Entreprise Coopérative des Agriculteurs de Méagui COOPCA	Ivoorkust	Cacao
IDEP - INTEGRATED DEVELOPMENT PROJECT	Burundi	Olie, aromatische en medicinale planten
NECAAYO - Nouvelle Entreprise Coopérative Agricole Anouanzè d'Oupoyo	Ivoorkust	Cacao
MUUNGANO CA	DR Congo	Koffie
PHUOCHUNG	Vietnam	Noten
SCINPA - Société coopérative ivoirienne de Négoce des Produits Agricoles COOPCA	Ivoorkust	Cacao
SCKA-SOCIETE COOPERATIVE KETIN D'AFFERY COOPCA	Ivoorkust	Cacao
SCOOP YEYASSO DE MAN	Ivoorkust	Cacao

2.1.2 Financial and business management

Coopake - Coopérative agricole du Kéné Dougou	Burkina Faso	Fruit & groenten
Coopara - Coopérative Agricole Régionale de l'Agneby	Côte d'Ivoire	Cacao
FHTC - FRANK HORTICULTURE AND TIMBER COMPANY Ltd.	Tanzanie	Fruit
Kanyenze - Kanyenze People's Cooperative Savings and Credit Society Limited	Uganda	Koffie
Koakaka cooperative	Rwanda	Koffie
UOOG - United organic coffee growers	Uganda	Koffie
USCPY - Union des sociétés coopératives des planteurs de Yanfolila	Mali	Fruit en groenten

2.1.3 De resultaten *

*Dit zijn de resultaten van 20 organisaties die coaching kregen tussen 2014 en 2017.

2.2. Vooropleiding data capturing

In 2018 werd een oproep gelanceerd voor MKMOs die kans maakten op een voorbereidende opleiding gegevensverzameling. Uit de 148 aanvragen werden **61 organisaties weerhouden** die tussen april en september 2019 hun opleiding data capturing kregen.

Concreet werden de managementteams van deze 61 organisaties getraind in het uitvoeren van een business review om hen te helpen een beter inzicht te krijgen in hun bedrijf en in de marktcontext waarin ze actief zijn.

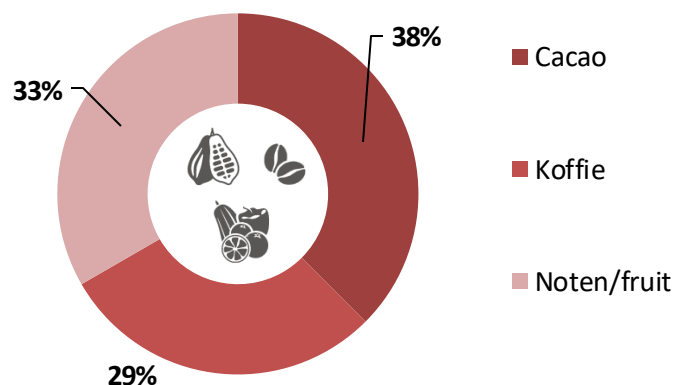
Deze voorbereidende training is ook een gelegenheid voor TDC om de betrokken organisaties beter te leren kennen met het oog op het volledige coachingtraject.

De lijst met 61 organisaties is terug te vinden onder bijlage 7.5.

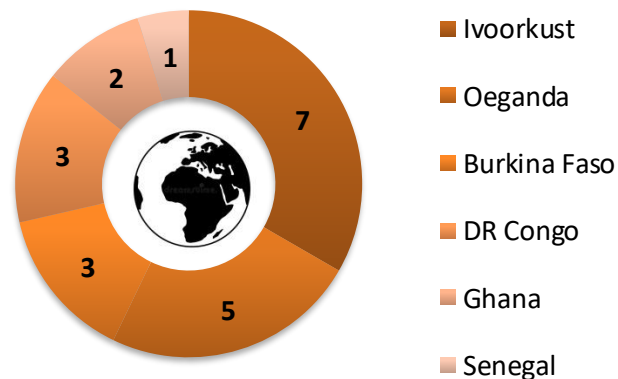
2.3. Financiële steun van TDC

121 projecten stelden zich kandidaat om financiële steun te ontvangen van TDC. Hiervan werden 22 MKMOs weerhouden (zie bijlage 7.8), waarvan 13 ook TDC's coaching kregen. Daarnaast ontvingen ook 5 BSOs financiële steun van TDC. In de grafieken hieronder zijn enkel de MKMOs opgenomen. De BSOs komen verder aan bod (op pg. 27).

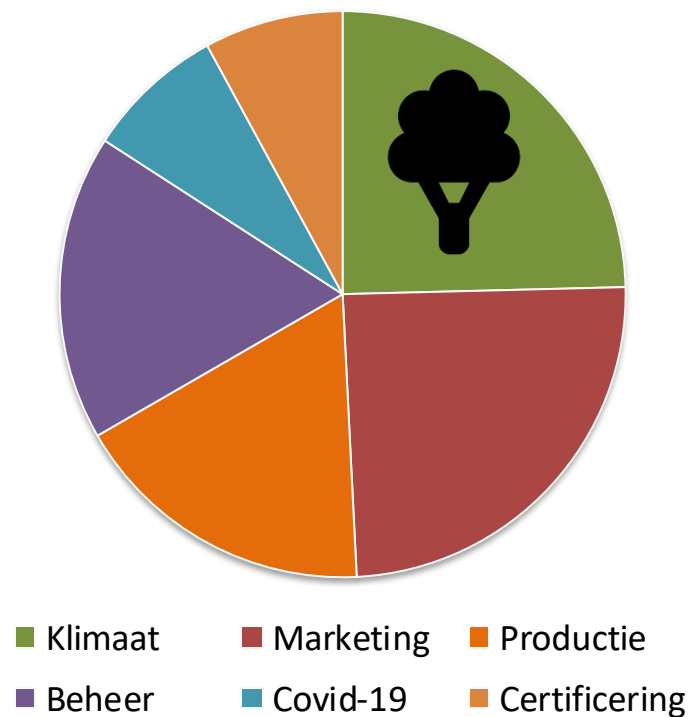
Verdeling per sector

Verdeling per land

Thema microproject

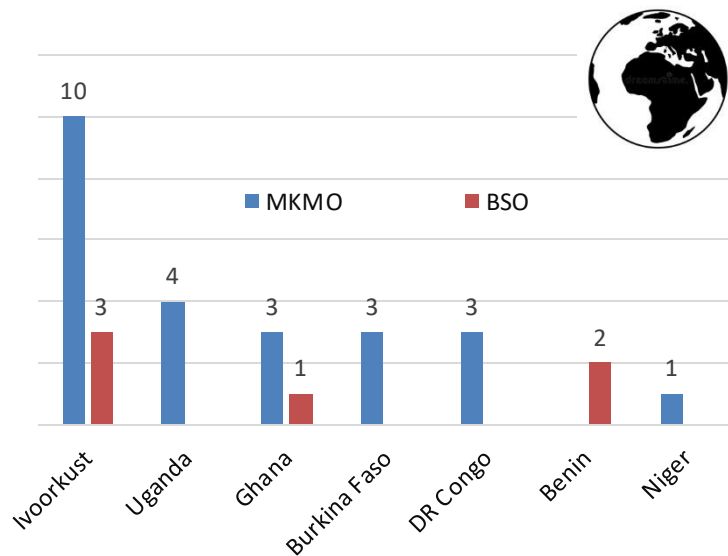

2.4. Geïntegreerd coachingtraject tussen 2020 en 2022

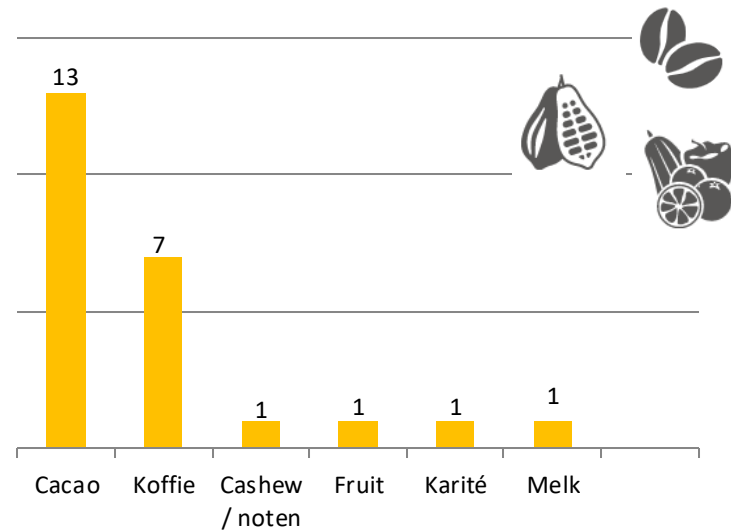
In 2020 ging het nieuwe coachingtraject van start. Daar waar de coaching in marketing en in business management tot dan nog naast mekaar bestonden, werden die geïntegreerd in één gezamenlijk traject dat beide thema's behandelt en door 2 coaches wordt gegeven die mekaar aanvullen. De ervaring leerde ons immers dat marketing en business management hand in hand gaan en dat organisaties nood hadden aan coaching in beide.

Tussen 2020 en 2022 werd het coachingtraject opgestart en afgerond bij **30 organisaties in 7 verschillende landen: 24 MKMOs en 6 BSOs.**

Verdeling per land

Verdeling MKMOs per sector

2.4.1. De coaching van TDC tussen 2020 en 2022 in kaart

- MKMOs
- BSOs

2.4.2. De coaching van TDC tussen 2020 en 2022 in cijfers *

**+ 13 %
gecertificeerde producenten ***

**+ 146 %
omzet ***

**+ 38 %
kopers / klanten ***

**+ 144 %
omzet uit de verkoop onder eerlijke / duurzame
voorwaarden ***

**+ 24 %
productievolume ***

**+ 25 %
verkoopprijs ***

**+ 82 %
producenteninkomen ***

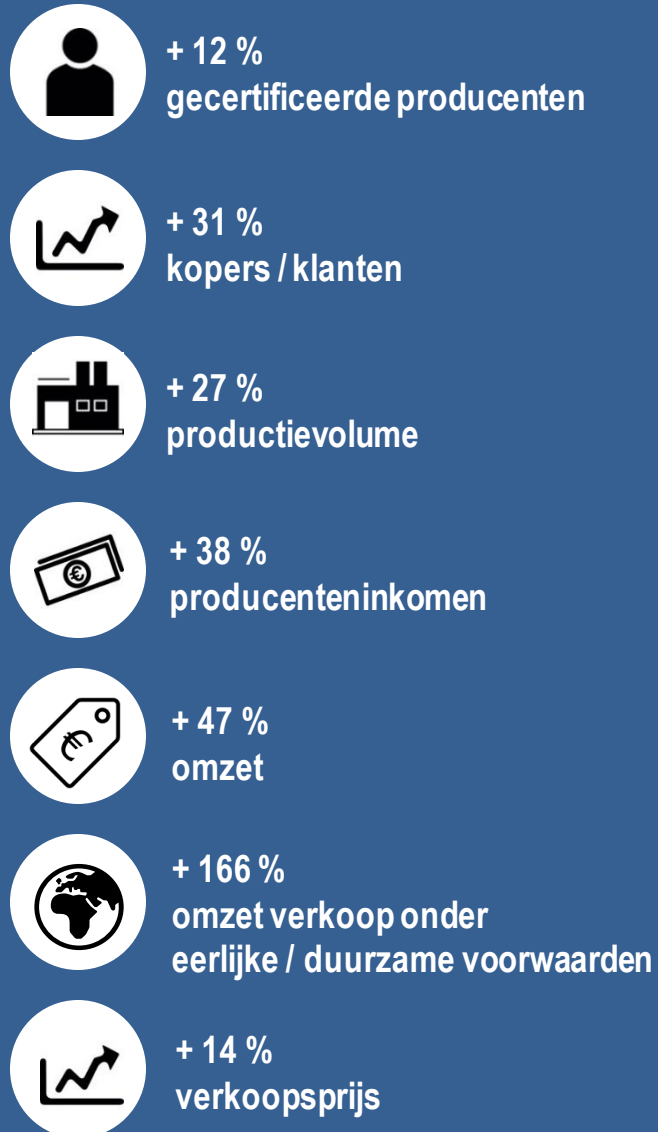

**+ 45 %
deelnames aan commerciële beurzen ***

* Deze cijfers geven de gemiddeldes weer van 23 MKMOs die TDC's coaching ontvingen tussen 2020 en 2022. De resultaten van 1 MKMO (Laviskscof uit Uganda) werden hier niet mee opgenomen omdat ze niet accuraat bleken. De organisaties uit de melksector en de BSOs werden niet mee opgenomen in deze cijfers, maar komen verder in dit verslag apart aan bod.

Cacao

Welke cacaocoöperaties kregen coaching?

- **Ghana:**
 - Asunafo North Municipal Cooperative Cocoa Farmers and marketing Union Limited
 - Kukuom East District cooperative Farmers and marketing union limited
 - Wassa East District Co-Operative Cocoa Farmers and Marketing Union Limited
- **Ivoorkust:**
 - CADESA
 - Cann Coop
 - CoopaneK (Coopérative agricole Nan Etitinou de Kranzadougou)
 - CPSL (COOP-CA)
 - Kapatchiva
 - Le Rocher (COOP-CA)
 - SCEB
 - SOCAK-KATANA - Société Coopérative Agricole Katana
 - SOCOPEM - Société Coopérative agricole entente de Mahino
 - Yeyasso
- **Société Coopérative avec Conseil d'Administration Coopérative Agricole Ambegnanfe de Duekoué (CAMD)**
> coaching gestopt maar wel meegeteld in cijfers tot 2021

Koffie

Welke koffiecoöperaties kregen coaching?

- **DR Congo**
 - Coopade CA
 - COOKKANZ - Coopérative Kawa Kanzururu
 - Sopacdi
- **Uganda**
 - Kabonero Mountainous Coffee Growers
 - Karangura Peak Modern Coffee Farmers Cooperative Society Limited
 - SEMLIKI Cooperative
 - Laviskscof – Co-Operative Society Limited*

** In de resultaten werden de cijfers van Laviskscof niet mee opgenomen.*

Fruit en noten

Welke organisaties kregen coaching?

- **Burkina Faso:**
 - SCOOPS-COPRONOS - Coopérative des producteurs des noix et oléagineux de Samogohiri (cashewnoten)
 - UGF-CDN - Union des Groupements féminins (karité)
 - UPROMABIO (mango en hibiscus)
- **Ivoorkust:** Kapatchiva (noten: reeds vermeld bij cacao)

2.5. De coaching van TDC in beeld

TDC liet 2 reportages maken over de impact van het coachingtraject.

De positieve spiraal van coaching

[De eerste reportage](#) werd gemaakt in Ivoorkust. De opnameploeg volgde 3 cacaocoöperaties (ECAM, ECAMOM en Necayoo) tijdens hun laatste TDC-coachingsessies in marketing. De reportage toont de moeilijkheden waarmee de cacaocoöperaties in deze regio worden geconfronteerd, maar ook wat het coachingtraject voor elk van hen heeft opgeleverd.

KOAKAKA

[Een tweede reportage](#) vertelt het verhaal van Rwandese coöperatie KOAKAKA die hoogwaardige specialiteitskoffie produceert en die zijn coachingtraject in marketing reeds had afgerond, maar nog een sessie kreeg in financieel en organisatorisch management. Dit stelt hen in staat hun organisatie beter te beheren.

Groot: foto KOAKAKA. Klein: reportageploeg interviewt ECAM

2.6. Resultaten en impact van TDC's producentensteun

2.6.1 Aanpassen aan de gevolgen van de klimaatverandering

Kanyenze: afvalwaterzuivering en voorbeeld in de regio

De Ugandese koffiecoöperatie Kanyenze People's Cooperative bestaat uit 1700 leden die Arabica koffie telen. Onder de leden bevinden zich heel wat jongeren, maar ook mensen met een HIV-besmetting of met een beperking.

Kanyenze kreeg een financiering van TDC waarmee ze konden investeren in infrastructuur voor afvalwaterzuivering. Regen- en afvalwater worden opgevangen en afgeleid naar 1 centraal punt waar het wordt behandeld om het te kunnen hergebruiken tijdens het productieproces of om er drinkbaar water van te maken. Deze investering moet de coöperatie minder kwetsbaar maken tijdens de steeds vaker voorkomende lange periodes van droogte.

De productiesite van Kanyenze is uitgegroeid tot een referentie in de regio voor andere coöperaties die milieuvriendelijker willen produceren. Het versterkt haar commerciële positie en opent ook de deuren voor steun van andere organisaties en NGO's.

Coopade: agrobosbouw

TDC financierde ook koffiecoöperatie Coopade uit DR Congo in zijn strijd tegen de effecten van klimaatopwarming: 217.640 zaailingen konden worden geteeld voor de verjonging van de koffieboomen en er werden ook 11.325 schaduwboomen gekweekt om de productiviteit te verbeteren en de biodiversiteit te bevorderen.

Coopade kan zo agrobosbouw toepassen. Dit is een verzamelaanpak voor landgebruikssystemen waarbij verschillende planten en gewassen op weloverwogen manier worden gecombineerd op dezelfde percelen. Dit creëert een ecosysteem dat weerbaarder is tegenover de effecten van klimaatverandering.

USCOOP DANYIWE: groene economie, regeneratie en diversificatie

De unie DANYIWE is een door vrouwen opgerichte structuur die karitéboter produceert.

De bescherming van het milieu is één van de prioriteiten van de USCOOP DANYIWE dat herbebossingsactiviteiten uitvoert in de dorpen. De productie van biologische karitéboter wordt volledig verzorgd door de vrouwen. Zij maken alleen gebruik van rijpe vruchten die op de grond zijn gevallen. Het afval dat bij de productie van karitéboter overblijft, wordt gebruikt om compost te maken en als brandstof om zo het gebruik van hout tot een minimum te beperken.

De coöperatie kreeg financiële steun van TDC om nog meer in te zetten op milieubeheer. Met de subsidies kon onder andere de biologische ECOCERT-certificering van de karitépit en -boter gehandhaafd worden, vrouwen werden opgeleid in onder meer kwaliteit en hygiëne. De productie van biologische karitéboter verhoogde van 20 naar 62 ton.

De karitébomen worden dankzij de financiering op een meer duurzame manier beheerd via natuurlijke regeneratie en het planten en rechtstreeks inzaaien van de noten. Dankzij een traceerbaarheidssysteem dat werd geïnstalleerd, kan nu beter in kaart worden gebracht waar de pitten vandaan komen.

[Lees het artikel 'cosmetica'](#)

[Lees het interview Chéry Faso'](#)

[Lees het interview Karit'Care](#)

2.6.2. Coöperaties vallen in de prijzen

ECAM en SCINPA

ECAM en SCINPA werden in 2020 verkozen tot respectievelijk beste en op één na beste cacaoöperatie van Ivoorkust. Beiden volgden TDC's coachingtraject in marketing van 2016 tot 2019.

ECAM is een coöperatie met 2000 leden waarvan 300 vrouwen. De coöperatie is uitgegroeid tot een echt voorbeeld in de regio door haar internationale commerciële successen en haar impact op de gemeenschap. De coöperatie zet nu in op diversificatie met

onder meer een pluimvee-boerderij en start nu ook met biologische cacao productie (zie interview Djakaridja Bitie op pg. 29).

Met de steun van TDC wist **SCINPA** zijn eigen lokaal geproduceerde chocoladereep te lanceren in partnerschap met Ivoriaans chocolatier Alex Emmanuel. De repen werden in 2019 succesvol gelanceerd op SARA, het jaarlijkse Salon international de l'Agriculture et des Ressources Animales in Abidjan.

[Bekijk de video van ECAM](#)

Kibinge en ECAMOM

KIBINGE Coffee Farmers' Co-operative Society (Uganda) en ECAMOM Coop-Ca (Ivoorkust) vielen in de prijzen tijdens de conventie van Fairtrade Africa in 2021. Met behulp van TDC's steun (tijdens het vorige programma, tussen 2014 en 2017) konden ze nieuwe producten ontwikkelen: een koffie die wordt verkocht op de lokale markt (Kibinge) en een zelfgemaakte chocoladereep die wordt verkocht onder de merknaam 'Elika' (ECAMOM).

CADESA

CADESA Coop Ca werd in 2021 verkozen tot beste exportcoöperatie tijdens de Ivory Coast Business Awards. Sinds 2020 kan Cadesa rekenen op coaching op vlak van marketing en business management.

Sopacdi

SOPACDI, een koffiëcoöperatie uit Kivu, werd in 2022 derde in de SPP 2022 Coffee Award wedstrijd in Milaan. Deze award belooft de meest kwaliteitsvolle koffiëster wereld. Sopacdi kreeg coaching en financiële steun van TDC o.a. voor het verbeteren van hun koffiëproductie.

2.6.3. Diversificatie

COOPEBAS

De koffiecoöperatie COOPEBAS uit DR Congo kreeg steun van TDC om haar productie-activiteiten te diversifiëren, in het bijzonder door meer in te zetten op bijenteelt.

Tussen 2020 en 2021 nam het aantal bijenkasten en -kolonies toe van 57 tot 104. Dat resulteerde in 523 liter honing die werd verkocht op de lokale markten.

Semliki

Semliki, gelegen in het Westen van Uganda, startte in 2011 met de productie van voornamelijk Arabica- en Robustakoffie. Eind 2016 behaalden ze de Fairtrade-certificering voor hun koffie.

Het doel van Semliki is echter om uit te breiden naar andere producten zoals vanille en cacao, aangezien de regio waarin de coöperatie gevestigd is zich leent voor hoogkwalitatieve productie van beide.

Tijdens de periode van TDC's coaching vormde de coöperatie zich om tot een unie van 3 kleinere coöperaties om de leden meer kansen te geven en om de focus op nieuwe producten en het zoeken naar nieuwe klanten te vergemakkelijken.

2.6.4. Duurzame melk

Voor de eerste keer konden ook organisaties actief in de duurzame zuivelsector rekenen op producentensteun.

TDC lanceerde in 2021 een oproep voor organisaties uit de sociale economie (MKMOs en inzamelings- of verwerkingsorganisaties) in West-Afrika. Twee Nigeriaanse structuren SCOOPS ANDAL en NONON Sahel, beide door vrouwen beheerd, ontvingen coaching en financiële steun. Alleen bij NONON Sahel werd de coaching afgerond.

SDG-forum

Op het SDG-forum 2021 werd TDC uitgenodigd om namens Enabel zijn expertise over de lokale duurzame melkketen te delen, samen met vertegenwoordigers van Faircoop/Fairebel en Oxfam België.

[Lees het artikel 'De Europese melk stroomt, maar bij de boeren komt het water aan de lippen'](#)

Mooie cijfers voor NONON Sahel Scoops

NONON Sahel Scoops telt 30 leden. De jongste is 17 en student, de oudste is 72 en voorzitter. De coöperatie verzamelt en verwerkt verse melk. Via het PRADEL-project van Enabel kreeg het hiervoor reeds ondersteuning qua infrastructuur en training.

Nonon Sahel wil elke vrouw de kans geven te integreren in de gemeenschap via waardig werk, los van leeftijd, etniciteit, religie en politieke overtuiging. Via TDC's coachingprogramma wist het zijn financieel beheer te verbeteren.

De coöperatie wil de komende 5 jaren uitgroeien tot een belangrijke speler in eerlijke, duurzame en lokale melk in West-Afrika. En ze is alvast goed op weg: op 1 jaar tijd (tussen 2021 en 2022) wist het haar aantal klanten te verviervoudigen.

2.6.5. Samenwerkingen met de privé-sector

Galler: samenwerken voor hoogwaardige biocacao

In het kader van het Beyond Chocolate partnerschap* sloegen Chocolaterie Galler, het Trade for Development Centre, de coöperatie Yeyasso in Ivoorkust, de Universiteit van Gent en het bedrijf Zoto de handen in mekaar om een pilootproject uit te voeren rond de ontwikkeling van biologische en kwaliteitscacao.

TDC coacht Yeyasso in bedrijfsbeheer (rentabiliteitsberekeningen, verkoop van de producten die voortvloeien uit de diversificatie van de activiteiten, enz.). De universiteit van Gent komt tussen bij de ontwikkeling van betere landbouwpraktijken en de overgang naar biolandbouw, terwijl ZOTO werkt aan de optimalisering van de fermentatie voor een verbetering van de cacao-aroma's.

Intussen gingen de opleidingen in goede landbouwpraktijken voor biolandbouw van start en werden schaduw- en andere types bomen met een hoge economische waarde

(fruit, noten...) en een meerwaarde op vlak van agro-ecologie geplant.

* *Beyond Chocolate* is een partnerschap voor duurzame Belgische chocolade waarin de Belgische chocolade- en retailsector, overheden en het middenveld vertegenwoordigd zijn met een reeks concrete engagements rond het terugdringen van kinderarbeid en ontbossing (tegen 2025) en een leefbaar inkomen voor lokale cacao producenten (tegen 2030).

Aan het einde van het TDC's coachingstraject kan Yeyasso mooie cijfers voorleggen. De coöperatie wist 33% meer gecertificeerde leden aan te trekken en ook hun klantenbestand breidde uit met 33%. Maar vooral het cijfer van de cacao die ze verkochten onder duurzame voorwaarden springt in het oog. Dit nam toe met maar liefst 881% tussen 2020 en 2022.

Berekening living income gap bij Yeyasso

TDC-coach Dominique Derom die deze coöperatie al verschillende jaren begeleidt, paste in 2022 een methodologie toe van Fairtrade International op Yeyasso die het verschil tracht te berekenen tussen het inkomen van cacao boeren en het minimum-inkomen nodig om waardig te kunnen leven, 'the living income gap'.

Er werden ook een aantal acties opgesteld om de kloof te kunnen overbruggen. De resultaten zullen in 2023 worden voorgesteld tijdens een webinar.

Foto: een delegatie van Yeyasso met coach Dominique Derom op bezoek bij SCEB om uit te wisselen rond bioteelt.

Dankzij de TDC-coaching konden we verschillende aspecten van onze coöperatie professionaliseren zoals de analyse van financiële en commerciële gegevens, het opzetten van partnerschappen, de samenhang van het team, onze agrobosbouw- en diversificatieprojecten. Dit zijn allemaal troeven van onze organisatie die we ook ter beschikking willen stellen van partnerorganisaties.

*Foto: Yeo Y. Moussa, directeur Yeyasso
Tijdens conferentie duurzame cacao, Brussel 2022*

[Bekijk het interview met Yesson Moussa Yeo](#)

[Lees het artikel](#)

[Lees het verslag van
de conferentie rond duurzame cacao](#)

Virunga Koffie

De Belgische koffiebrander Koffie/Cafés Rombouts lanceerde tijdens de Week van de Fair Trade 2022 'Virunga Coffee', een fairtradekoffie gemaakt in samenwerking met de koffieboeren van het Virunga National Park in Noord-Kivu, DR Congo. Sinds 2020 steunt TDC twee koffiecoöperaties uit deze regio waar Rombouts zich bevoorraadt.

COOPAIDE

De Coopérative Paysanne de Développement kreeg naast financiering voor de verjonging van hun koffieboemen ook coaching van TDC. Die richtte zich vooral op bedrijfsvoering, meer bepaald het financieel beheer efficiënter maken. Er werd eveneens gesleuteld aan een beter risicomanagement zodat de prijsschommelingen op de internationale markt de coöperatie niet fataal zouden worden. Met succes: de koffiecoöperatie wist zowel de prijs voor de producenten als de omzet te verdubbelen.

Cookkanz

De coöperatie KAWA KANZURURU (Cookkanz) is een boerenorganisatie die in 2014 is opgericht door Arabica koffieproducenten in het Ruwenzori gebied (Beni territorium). De koffie wordt er geteeld door families die gemiddeld 300 tot 1000 koffieplanten bezitten op een oppervlakte van ongeveer 1 ha aan de rand van het Virunga National Park, op een hoogte van 1000 tot 1800 m.

TDC bood Cookkanz coaching aan om de dienstverlening aan de leden en de gemeenschap te verbeteren, maar ook om de coöperatie duurzamer te maken door de communicatie met potentiële klanten te verbeteren, betere contracten af te sluiten en zich voor te bereiden op Fairtradecertificering.

Een koffiebedrijf kan in de huidige markt enkel succesvol zijn als het aanbod koffieproducten voldoende gedifferentieerd is, bleek uit verschillende rentabiliteitsoefeningen per product (type koffie). En daarin is Cookkanz geslaagd: van enkel een Fully Washed hoge kwaliteit (K3 FTO) tot de combinatie met extra ongewassen koffie (K5 organic) en zelfs Robusta. Dit leidde tot enkele mooie resultaten: een verhoging van het totale volume, een daling van de vaste kosten en het verbeteren van de rendabiliteit voor alle producten (die voordien onvoldoende was).

FAIRTRADE

Certificat Fairtrade

 Coopérative Kawa Kanzururu - COOKKANZ

 FLO ID 41315

 est en conformité avec les standards Fairtrade et avec les critères de certification FLOCERT pour l'étendue ci-après:

Produit	Café
Pour les détails du type de produit exact voir annexe 2	
Champ	Les annexes font partie de ce certificat: <ul style="list-style-type: none"> Annexe 1. Liste des standards Fairtrade et des critères de certification FLOCERT Annexe 2. Champ de produits Annexe 3. Entées sous certification Fairtrade
Valable jusqu'au	11 Nov. 2021
Émise par	FLOCERT - Bureau Kawa Kanzururu, Lumé, Nord-Kivu, République Démocratique du Congo

11 Nov. 2021

 FLOCERT

Cookkanz behaalt de Fairtradecertificering voor zijn koffie.

 Copyright: Guy Callebaut

Tony's Chocolonely

Kapatchiva is een coöperatie in het departement Bouaflé in Ivoorkust die actief is in cacao, cashew en voedingsgewassen. Opgericht in 2003 door een kleine kern van 261 producenten maakt de coöperatie deel uit van de interregionale unie [Ecookim](#) (die in 2017 steun kregen van TDC). Via Ecookim behaalde de coöperatie de Fairtradecertificering, de Rainforest Alliance-certificatie én de biocertificatie.

Tony's Chocolonely, het merk dat bekend staat om zijn engagement voor *zero slavery* in de chocolade-industrie, koopt cacao in bij Kapatchiva en steunt hen actief sinds 2013.

Kapatchiva werd door de president van de republiek bekroond met de prijs voor de beste promotor van ontwikkeling 2021 en is een dynamische coöperatie die een snelle groei kende. De coöperatie telt nu bijna 2800 leden, waaronder 200 vrouwen.

In 2020 volgde Kapatchiva TDC's coachingtraject om hen te begeleiden in het commercialiseren van cashewnoten.

2.6.6. Professionaliseren BSOs

Met zijn support programma wil TDC MKMOs en producentenorganisaties ondersteunen in hun economische ontwikkeling. Om zijn impact te kunnen vergroten, lanceerde TDC in 2021 een oproep gericht op BSOs.

Doel van TDC's steun aan BSOs is om hun diensten voor bedrijfsondersteuning te professionaliseren. Dit kan zijn door te diversifiëren in hun dienstverlening, door nieuwe bronnen van inkomsten te zoeken of door de vaardigheden van het personeel te versterken.

Zes structuren uit 3 Afrikaanse landen kregen TDC's coaching:

- Benin: Gel Sud Bénin & FUAC (Fondation de l'Université d'Abomey-Calavi)
- Ivoorkust: AC Vie, CIPME, Incub'Ivoir
- Ghana: HapaSpace

Daarnaast werden 5 BSOs geselecteerd die financiële ondersteuning kregen:

- Ivoorkust: Incub'Ivoir
- Oeganda: Fairtrade Africa, CURAD
- Benin: Gel Sud Bénin & FUAC

GEL Sud Bénin: referentie voor gender en agro-ecologie

GEL Sud Bénin wil tegen 2026 een referentieorganisatie zijn die kwalitatief hoogstaande diensten aanbiedt aan ondernemers om hen in staat te stellen levensvatbare ondernemingen op te zetten met een hoog ontwikkelingspotentieel en met respect voor het milieu. GEL Sud Bénin wist dankzij TDC's coaching en financiering zijn belangrijkste doelstellingen te bereiken:

- De opleiding van 50 coaches in agro-ecologie en gender;
- De realisatie van een studie afgenomen bij 250 ondernemingen die door GEL Sud Benin worden begeleid over de stand van zaken van agro-ecologische praktijken en gender in hun werking;
- De uitwerking van instrumenten en methodes om deelnemende organisaties te ondersteunen in de dimensies milieu/agro-ecologie en gender.

Spectaculaire vooruitgang voor INCUB'Ivoir

INCUB'Ivoir kan na 2 jaar TDC-coaching heel straffe cijfers voorleggen. Volgens directeur Hermann Christian Kouassi kwam TDC's begeleiding op het perfecte moment, net wanneer werd gesleuteld aan hun strategie.

De Ivoriaanse BSO slaagde erin een contract binnen te halen met GIZ (het Duitse agentschap voor Ontwikkelingssamenwerking) en zag zijn omzet stijgen met maar liefst 990%!

[Lees het artikel 'coach van de coaches, ook dat is TDC'](#)

[Lees het artikel 'GEL Sud Bénin'](#)

[Lees het interview Groupe One – GEL Sud](#)

“Ik wil deze onderscheiding graag opdragen aan al onze partners die ons hun vertrouwen blijven schenken ... en in het bijzonder aan Maxime Bacq en Valerie Vangeel, onze twee coaches van het TDC-programma, die ons in staat stellen om ons te verbeteren.”

Hermann Christian Kouassi van Incub'ivoir Incubateur (BSO) die genomineerd werd als innovatie-ambassadeur

Foto: Maxime Bacq en Hermann Christian Kouassi

2.6.7. Opleiden coaches op het terrein

De Ivoriaanse cacaoöperatie ECAM groeide de afgelopen jaren uit tot een voorbeeld in de regio. Djakaridja Bitie is van bij de start lid en voorzitter van het toezichthoudend comité. Sinds 2021 is hij de nieuwe secretaris-generaal en verantwoordelijke marketing.

Trekker van het bioproject binnen ECAM

ECAM maakte de switch richting bioteelt en Djakaridja Bitie speelde hierin een voortrekkersrol. De weg naar die biocertificering is er een met heel wat uitdagingen. “Je moet de Ivoriaanse cacaoboeren sensibiliseren en een exclusieve niche ontwikkelen op het kruispunt van bio en eerlijke handel”, zegt Djakaridja Bitie. “De 55 leden van de coöperatie die mee aan boord stapten, moesten een moeilijke economische periode overbruggen. Ze kregen pas na 3 jaar hun premie, toen ECAM het biocertificaat verkreeg.”

Djakaridja als pleitbezorger

“Met biolandbouw kunnen we op lange termijn meer inkomsten genereren en zorgen voor de bescherming van ons milieu en onze gezondheid,” aldus Djakaridja Bitie. Ondertussen bepleit hij de voordelen ervan ook op internationaal niveau. In december 2021 vond in het Belgische federaal parlement een bijeenkomst plaats van parlementsleden, ngo’s, en deskundigen over nationale en Europese wetgeving rond de zorgplicht van ondernemingen (due diligence). Djakaridja sprak er de parlementsleden toe om hen bewust te maken van het nut van deze nieuwe wetten. Hij benadrukte het positieve effect van duurzame invoer op kleine producenten.

Junior-coach

Tijdens de coronacrisis ondervonden de TDC-coaches heel wat technische problemen bij het coachen vanop afstand. Djakaridja werd gevraagd om de taak van junior coach op te nemen. Met TDC-coach Cristine Englebert vormt hij sindsdien een coaching-duo.

“Onze profielen vullen elkaar aan. De internationale coach beschikt over de deskundigheid en beheerst de laatste stadia van de keten, de verwerking en de fabricage. Van mijn kant ken ik de context, het milieu en de eerste stadia van de waardeketen, van de basis tot de uitvoer,” besluit Djakaridja.

[Lees het artikel](#)

[‘De moeilijkheden van landbouwers hier en in Afrika’](#)

2.6.8. Toegang tot extra financiering

Cadesa is een succesvolle Ivoriaanse cacaoöperatie die de laatste jaren enorm gegroeid is. Zo wist het zijn omzet te verhogen met 340% en verdienen de producenten in 2022 158% meer dan in 2019. De coöperatie wil nu ook uitbreiden naar andere sectoren zoals koffie, cashewnoten en binnenkort rubber.

En de financiële partners volgen. Er werd bijna 10 miljoen euro opgehaald voor de komende campagne, waarvan 1,6 miljoen euro door de connectie met Incofin. TDC-coach Maxime Bacq bracht beide partijen in contact tijdens de COVID-periode toen de coaches hun krachten bundelden om de verschillende Belgische financiers in kaart te brengen. Incofin maakte gebruik van FAF-Fairtrade Access Finance om 1,6 miljoen euro vrij te maken, waarna er 10 miljoen euro werd vrijgegeven aan Europese fondsen bedoeld om de privé-sector te ondersteunen om de gevolgen van de COVID-crisis in de sector de baas te kunnen.

TDC-coach Maxime Bacq aan het werk bij Cadesa

2.6.9. Nieuwe klanten

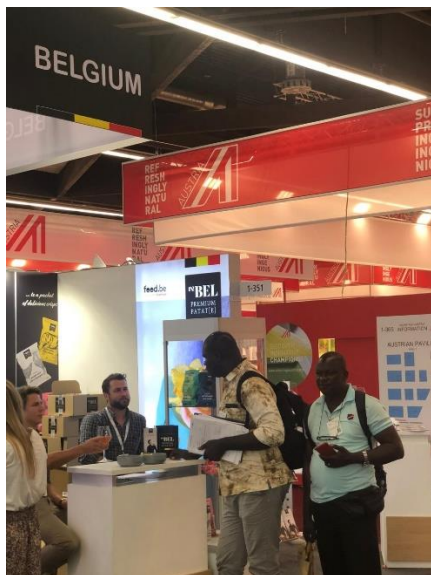

Foto: SCEB op bezoek op Biofach

SCEB

SCEB is een Ivoriaanse cacaoöperatie die pionier is in bio- en fairtradecacao in het Tiassalé departement in Ivoorkust.

In 2022 bezocht SCEB-directeur Marc Tanouh, samen met TDC coach Jean Cornet, 's werelds grootste bio-beurs 'Biofach' in Duitsland (foto). De coöperatie kwam terug met 4 potentiële kopers waaronder 3 Belgische chocolademakers. Er werd voorlopig 1 nieuwe klant gemaakt wat meteen resulteerde in een stijging van de omzet met 164%. Het inkomen van de producenten nam toe met 161%.

Kapatchiva

Kapatchiva is actief in de cacaosector - onder andere als partner van Tony's Choclonely (pg. 26) - maar wilde uitbreiden naar andere sectoren, zoals cashew. De coöperatie kreeg hiervoor coaching van TDC tussen 2020 en 2022 waardoor ze meer inzicht kregen in deze sector, opgeleid werden in kwaliteit, potentiële commerciële partners leerden benaderen ...

De cashewproductie van de leden werd vanaf seizoen 2021 op de markt gebracht met als bedoeling vanaf 2022 voor meer duurzame partnerschappen te kunnen gaan. Eind 2022 telde Kapatchiva 2 vaste klanten voor zijn productie, wat goed is voor een stijging van de omzet met 1300%.

Foto: cashew. Copyright: David Morimoto

2.6.10. Relevante info over cacaosector in Ivoorkust

Info om de coaches te ondersteunen

TDC liet in 2019 een studie uitvoeren om een duidelijker beeld te krijgen van het ecosysteem van cacao-coöperaties in Ivoorkust en de context waarin ze opereren. Doel van deze studie was om de coaches te ondersteunen in hun werk.

De studie bracht een hele reeks observaties en kritische standpunten aan het licht over de werking van de cacaosector in Ivoorkust, en meer bepaald over de werking van (bepaalde) coöperaties. Dit zijn belangrijke elementen waarmee rekening moet gehouden worden bij het ontwerpen van interventies ter ondersteuning van de cacaosector in het land.

- [Ga naar de studie \(FR\)](#)

Info om de cacao producenten en -coöperaties te ondersteunen

Export

TDC bestelde een studie om na te gaan of het voor Ivoriaanse cacao coöperaties rendabel zou zijn om hun cacao rechtstreeks te exporteren. De studie ging na wat de operationele, financiële en commerciële implicaties hiervan zouden zijn. In de studie wordt de cacao sector in Ivoorkust in kaart gebracht en worden een aantal voorwaarden opgesomd op het gebied van sanitaire voorschriften, verpakking, enz. die nodig zijn om toegang te krijgen tot de Europese markt.

De grootste conclusie is dat directe uitvoer een grote uitdaging is waarvoor specifieke vaardigheden en know-how vereist zijn. Het is voorbehouden aan goed georganiseerde coöperaties die over een zeker netwerk beschikken om toegang te krijgen tot veeleisende markten.

- [Download de studie \(FR\)](#)

Lokale transformatie

Daarnaast liet TDC een studie uitvoeren naar het potentieel voor lokale cacao verwerking in Ivoorkust.

Veel Ivoriaanse coöperaties die momenteel cacao bonen verkopen, dromen ervan om waarde toe te voegen aan het product dat ze verkopen. Met deze studie poogt TDC om de economische haalbaarheid van deze aanpak na te gaan en de minimale vereisten te bepalen op niveau van de coöperaties.

Een belangrijke conclusie uit deze studie is dat er voor diversificatie en/of verbetering van de activiteiten heel wat investeringen, know-how en technische opleiding nodig zijn en die lijken voor veel lokale producenten en coöperaties "buiten bereik" te liggen.

Andere vormen van verwerking lijken dan weer wel interessant, zowel om op de lokale/regionale markt te brengen als voor eigen consumptie.

- [Download de studie \(FR\)](#)

2.6.11. Bijdrage TDC aan Enabel

Europees project duurzame cacao Ivoorkust

In september 2022 lanceerde de Europese Unie een project rond duurzame cacao dat de duurzaamheid wil versterken van cacaoöoperaties in Ivoorkust op ecologisch, economisch, sociaal en institutioneel vlak.

TDC nam de lead in het uitschrijven van de conceptnota en de formulering van het project, en kreeg hierbij de hulp van enkele Enabel-collega's en Rikolto. De methodologie die gebruikt zal worden om de cacaoöoperaties te ondersteunen is immers gebaseerd op het coachingtraject dat door TDC werd ontwikkeld.

De vijf verwachte resultaten zijn de volgende:

- De coöperaties worden beter bestuurd en passen het coöperatieve model volledig toe;
- De coöperaties zijn professioneler in hun bedrijfsbeheer en hebben een betere toegang tot financiering;
- De producenten en coöperaties hebben een beter en meer gediversifieerd inkomen (dat niet alleen afhangt van de cacaoproductie);
- Producenten en coöperaties passen duurzame landbouwpraktijken toe (agro-ecologisch en/of agrobosbouw);
- Coöperaties gaan partnerschappen aan met de privé sector rond payment for environmental services (PES).

3 Info en bewustmaking rond fair trade en duurzame handel

3.1. De Week van de Fair Trade

3.1.1. De Week van de Fair Trade in cijfers

De Week van de Fair Trade is TDC's grootste bewustmakingscampagne. Een jaarlijkse campagne die fair trade 10 dagen lang in de kijker zet in heel het land, zowel op nationaal niveau met pers aandacht, radiospots of campagnes online, als op lokaal vlak. Op de volgende pagina's lichten we een aantal elementen uit van de verschillende campagnes. Op deze pagina alvast enkele van de meest opvallende cijfers.

- Jaarlijks werd (de Week van de) fair trade tussen **300 en 400 keer** vermeld in de Belgische pers van begin september tot eind oktober;
- Via TDC's radiospot horen jaarlijks tussen **1.5 en 2 miljoen Belgen** dat de Week van de Fair Trade van start gaat;
- Aan de lokale activiteiten die TDC financierde namen jaarlijks gemiddeld **15.000 Belgen** deel. Nog eens **117.500 Belgen** werden indirect bereikt.
- In 2022 zei **48% van de Belgen** dat ze de Week van de Fair Trade kenden.

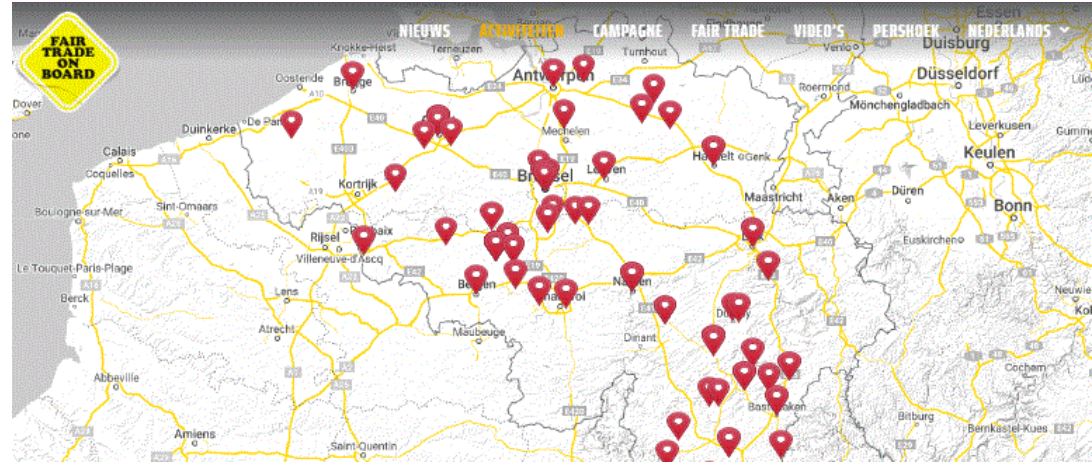

3.1.2. Fair trade activiteiten ondersteunen in heel België

Fair trade 10 dagen lang in the picture zetten, doen we door mensen de kans te geven van fair trade te proeven in hun buurt. Elk jaar vinden tijdens de Week van de Fair Trade een 100-tal lokale activiteiten plaats die mensen op hun werk, in de klas, in de buurtwinkel, in de gemeente... laten kennismaken met fair trade. Het Trade for Development Centre verzamelt ze in een handige kalender op www.weekvandefairtrade.be waarin gezocht kan worden op datum en/of provincie.

Een heel aantal van deze lokale activiteiten krijgen financiële ondersteuning van TDC. Via een jaarlijkse projectwedstrijd krijgen scholen, vzw's, jeugdbewegingen... de kans een fairtradeactiviteit in te dienen. De meest originele activiteiten worden door de jury geselecteerd en krijgen een financiering van maximum €4000.

Elk jaar selecteert TDC tussen 30 à 40 activiteiten: theaterstukken, wedstrijden, workshops, debatten, stadsspelen... rond verschillende thema's. Altijd met het doel om mensen op een laagdrempelige manier met fair trade in contact te brengen. Op de volgende pagina's lichten we een aantal van deze activiteiten uit.

ACTIVITEITEN WEEK VAN DE FAIR TRADE

Provincie

- Antwerpen
- Brussel
- Henegouwen
- Limburg
- Luik
- Luxemburg
- Namen
- Oost-Vlaanderen
- Vlaams-Brabant
- Waals-Brabant
- West-Vlaanderen

Datum

Selecteer datum

Tot

PRODUCTACTIES EN KLIMAATPETITIE IN OXFAM-WERELDWINKEL
15 oktober 2022 - Antwerpen

Tijdens de Week van de Fair Trade, 5 tot en met 15 oktober, organiseren de 200 Oxfam Wereldwinkels tal van acties en leggen ze de link tussen klimaat en eerlijke handel. OP 15 oktober openen de winkels hun deuren met allerlei productacties en een klimaatpetitie die je kan ondertekenen.

KIJK- EN KOOPDAGEN BIJ MEER DAN MOOI
12 oktober 2022 - 15 oktober 2022 Geel, Antwerpen

Meer dan Mooi is een kledingwinkel met eerlijke en duurzame fashion in Geel. Tussen 12 en 15 oktober word je er ontvangen met lekkere hapjes, fairtrade weetjes en leuke acties.

M-FAIR: EERLIJK GEKLEED
09 oktober 2022 - Mechelen, Antwerpen

Op zondag 9 oktober organiseert de stad Mechelen 'M-fair, eerlijk gekleed' in het Cultuurcentrum van Mechelen met een markt, workshops, een modeshow, een tentoonstelling en panelgesprekken. Het centrale thema van M-fair 2022 is: Afrikaans Textiel.

SCHILDE VIERT FAIRTRADETITEL
08 oktober 2022 - Schilde, Antwerpen

Gemeente Schilde wordt een FairTradeGemeente en dat wordt gevierd!

FIETSCOCHT IN HET THEMA VAN EERLIJKE KOFFIE
01 oktober 2022 - 31 oktober 2022 Westerlo, Antwerpen

De hele maand oktober is er een fietsocht door Westerlo. Onderwerp beantwoord is

Innovatieve projecten

Met de projectwedstrijd wil het Trade for Development Centre organisaties aanmoedigen om innovatief en origineel te zijn. Een nieuwe méthodologie, een nieuwe aanpak, een andere doelgroep...

Komaf Koffie

Zo lanceerde stad Gent in 2021 het gloednieuwe 'Komaf Koffie': een tewerkstellingsproject waarbij 25 langdurig werkloze Gentenaars met migratieachtergrond opgeleid werden tot volleerde barista's. Met een speciaal ontworpen koffiekar doen zij verschillende locaties aan in Gent om er eerlijke koffie te schenken met een babbel. Het project wil mensen en buurten verbinden via fairtradekoffie en het geeft de barista's de kans hun skills en het Nederlands te oefenen.

De Komaf koffiekar kwam tijdens de Week van de Fair Trade op heel wat plaatsen te staan waar fair trade werd gepromoot: een win-win voor de aandacht rond het project en rond fair trade. Komaf Koffie kon dan ook op heel wat pers aandacht rekenen: zowel VRTnieuws als Radio 2 en AVS (2 keer) berichtten erover. Het Komaf Koffie project bestaat nog steeds.

Fair Trade vereeuwigd op de muur

In 2020 werden zowel in Luik als in Rixensart kunstwerken gemaakt rond fair trade.

Via de organisatie Reform maakten jongeren een graffiti kunstwerk dat op een zijgevel van het cultureel centrum staat te pronken.

In Rixensart werkten kinderen van een lokale basisschool samen met de partner Fedasil en onder begeleiding van een kunstenaar een grote muurtekening uit.

Theaterstuk

'Le commerce équitable, c'est quoi cette arnaque ?'

Wie profiteert van fair trade? Wat is de ecologische afdrruk van fairtradeproducten? Waarom zijn ze duurder? Is lokaal eten niet de oplossing?

In het interactief theaterstuk 'Le commerce équitable, c'est quoi cette arnaque ?' van **Alvéole Théâtre** discussiëren een hoogleraar economie, een medewerkster burgereducatie en een landbouwster op een toegankelijke manier over deze thema's. Bedoeling is het publiek aan het denken te zetten, hen dingen in vraag te laten stellen en hen tot actie te laten overgaan. Het theaterstuk werd in 2021 gemaakt en wordt gespeeld op events, in gemeenten, op scholen... Tijdens de Week van de Fair Trade 2022 alleen al werd het meer dan 12 keer gebracht.

Fairtrade Geocache

Stad Brugge creëerde in 2021 een FairTradeGeocache. Een app die je kan installeren op je smartphone stuurt je via verschillende fairtradeadresjes door de Brugse binnenstad. Je ontdekt er eerlijke producten, leert bij over eerlijke handel en verzamelt tips om de eerlijke schat te vinden.

De app is nog steeds beschikbaar in verschillende talen om toeristen de kans te geven Brugge op zijn fairst te leren kennen.

“De projectwedstrijd geeft ons de kans om ambitieuze nieuwe initiatieven uit te proberen. De ondersteuning, niet alleen financieel maar zeker ook communicatief, stimuleert ons en onze partners om ons extra in te zetten”

Jonathan Janssens – Projectverantwoordelijke Gent Fairtrade

Foto: Een van de barista's opgeleid in de kader van het Komaf Koffie-project maakt zijn eerste koffie in de mobiele koffiekar

Samenwerkingen en partnerschappen

Via de projectwedstrijd moedigt het Trade for Development Centre ook samenwerkingen aan. Het kan helpen om het project inhoudelijk te versterken en nieuwe dingen van mekaar op te steken. Dit is zeker zo als het gaat om uitwisselingen tussen Noord en Zuid.

Uitwisseling tussen groentenkweekster en cacaoberoer uit Afrika

In oktober 2019 bezocht Djakaridja Bitie Anderlecht waar hij uitwisselde met lokale biogroententelers. Er is namelijk heel wat dat hen bindt: de liefde voor landbouw en de strijd voor een eerlijk loon bijvoorbeeld.

De ervaringen die hij daar opdeed, nam hij mee terug naar Méagui, ervan overtuigd dat ook zij daar moesten inzetten op biogecertificeerde cacao (lees ook pg. 29).

[Bekijk de video uitwisseling lokale groententeler en cacaoberoer](#)

Ebolowa, Nantes en Brugge samen voor duurzame cacao

In de Week van de Fair Trade 2021 vond in Brugge een masterclass duurzame cacao plaats in de Ter Groene Poorte. Partners uit zusterstad Ebolowa in Kameroen, studenten van de landbouwschool in Nantes kwamen samen om uit te wisselen.

De leerlingen van Nantes gaven hun Brugse medestudenten tekst en uitleg over [Keka Wongan](#), een chocolade die het resultaat is van een uitwisseling met studenten uit Kameroen. Ook een workshop chocolademaken op basis van Kameroense cacao met recepten die geschikt zijn om de cacao lokaal te transformeren stond op het programma. In 2023 gaan 4 studenten uit Ter Groene Poorte op plaatsbezoek in Ebolowa.

3.2. Fair trade en duurzame handel in de pers

Tijdens de Week van de Fair Trade haalt TDC gemiddeld 300 tot 400 keer de pers met het thema fair trade. Doorheen de jaren kregen we ook de mogelijkheid om fair trade, verantwoorde consumptie en de evoluties/uitdagingen extra te beleiden tijdens een radio- of TV-uitzending.

In 2022 werd coördinator Samuel Poos uitgenodigd in de studio BX1 voor een gesprek rond: [Le commerce équitable a la cote : sa popularité peut-elle durer malgré la crise ?](#)

In 2021 was Tendances Première aan de beurt. Samen met Fairtrade Belgium boog Samuel zich over de link tussen klimaatrechtvaardigheid en sociale rechtvaardigheid. Het verwaarlozen van sociale rechtvaardigheid saboteert elke poging om vooruitgang te boeken op het gebied van klimaat- en milieuvraagstukken. Het debat vond plaats tijdens de Week van de Fair Trade. Een tweede debat datzelfde jaar ging over 'Internationaal zakendoen met respect voor mens en milieu'. TDC werd uitgenodigd voor een radiodebat rond due diligence, samen met Bruno van Steenberghe van het bedrijf Kalani (eerlijk en bio huishoudlinnen) en Zoé Dubois (AchACT).

In 2020 werd TDC uitgenodigd in de TV-studio van RTL om over de Week van de Fair Trade te praten, en meer specifiek over Belgische lokale fairtrade.

In 2021 zond Radio 2 live uit vanop de lokale en eerlijke markt in Borgerhub. Deze uitzending gaf TDC de kans om kleinere fairtradeorganisaties aan het woord te laten en originele fairtradeprojecten in de kijker te zetten, zoals papier uit olifantenkaka, de Fairphone en cosmetica-en verzorgingsproducten met arganolie.

[De uitzending kan volledig of per fragment beluisterd worden](#)

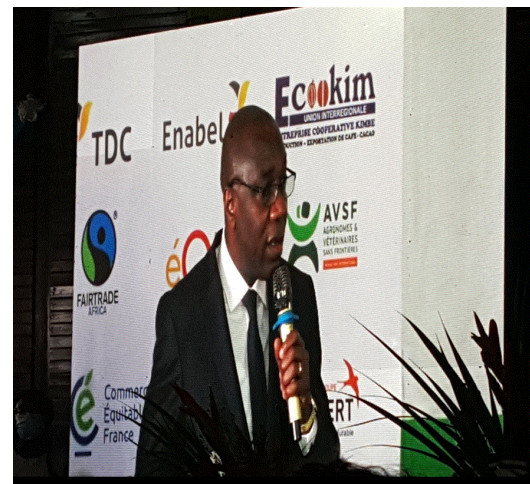
3.3. Fair trade en duurzame handel promoten in Afrika

TDC steunt ook campagnes om de bewustmaking rond fair trade te vergroten in West-Afrika bij consumenten, producenten, bedrijven en overheden. Het doel is om de plaatselijke fairtradeorganisaties te leren kennen maar evengoed dat leden van deze organisaties kunnen deelnemen aan de Belgische Week van de Fair Trade. TDC ondersteunde 4 bewustmakingscampagnes.

- In 2020 werd de **Fairtrade Fortnight** georganiseerd in Ghana door Fairtrade Africa.
- In Burkina Faso vond datzelfde jaar **de Week van de bio- en fairtradeproducten** plaats, georganiseerd door het Nationale Platform voor Eerlijke Handel van Burkina Faso. TDC was er aanwezig en kon de meeste van de 135 leden van het platform ontmoeten en uitwisselen met de gecoachte organisaties.
- In Bamako (Mali) werden op 18 en 19 november 2021 **de Malinese Dagen voor Eerlijke Handel** georganiseerd. Op het programma: een beurs van fair trade- en bioproducten, een conferentie en debatten rond de bijdrage van fair trade aan de ontwikkeling van landbouworganisaties in Mali. De Malinese dagen voor eerlijke handel werden georganiseerd door de CCEM, het Collège Commerce Equitable du Mali, dat 185 landbouworganisaties groepeert. 80% van hun leden zijn vrouwen.

In 2022 was het de beurt aan de 2de editie van de **Nationale Fair Trade-dagen in Ivoorkust**, georganiseerd door het Ivoriaanse Fair Trade Network (RICE) in Abidjan. TDC-coördinator Samuel Poos had het genoeg deel te nemen om er – samen met aanwezige TDC-coaches Dominique Derom, Djakaridja Bitie en Fabrice Behibro – onze specifieke coaching-aanpak te verduidelijken.

Deze editie had als thema ‘eerlijke handel in het hart van de coöperatie’ en bood via verschillende workshops interessante uitwisselingen met de bij RICE aangesloten coöperaties over onder andere milieu-uitdagingen en producenteninkomen, de bijdrage van vrouwen aan duurzame ontwikkeling op het platteland en de prijs van biologische cacao.

Nationale Fair Trade-dagen in Ivoorkust, 2022

Week van de bio- en fairtradeproducten, 2020

3.4. Nieuwe thema's in de kijker

3.4.1. Lokale en Belgische fair trade

Studie lokale Belgische en Europese eerlijke handel

Lokaal wint al enkele jaren aan populariteit, maar in hoeverre staat lokaal garant voor fair?

TDC ging in 2020 op onderzoek en publiceerde een studie waarin een aantal Belgische en Europese initiatieven worden voorgesteld die als fair trade zouden kunnen worden bestempeld. De publicatie omvat een typologie en een analyse van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende initiatieven op vlak van prijsbepaling, productieprocessen...

TDC richtte eveneens een werkgroep op met de belangrijkste Belgische fairtradespelers om de discussie verder te voeren.

[Download de studie](#)

Webinar

Samen met Fair Trade Advocacy Office organiseerde TDC in 2021 een webinar over Belgische en Europese lokale eerlijke handel. TDC presenteerde er de belangrijkste resultaten van zijn studie met enkele aandachtspunten zoals de toename van het aantal keurmerken, de vraag naar wetgeving, dierenwelzijn en het naast elkaar bestaan van Zuid en Noord-fairtradeproducten.

Er kwamen ook 3 casestudies aan bod: Solidale Italiano - Altro mercato (Italië), Syn Allois (Griekenland) en Commerce équitable Origine France.

De expertise die TDC wist op te bouwen gaf ons de kans dit thema op de agenda te plaatsen, soms zelfs tot in het buitenland.

Lokale fairtrade-initiatieven nemen in Europese landen een hoge vlucht. Wat met Zwitserland?

Deze rondetafelconferentie in 2021 waaraan TDC deelnam, werd georganiseerd in Genève door l'Association romande des Magasins du Monde (ASRO).

Onder andere volgende vragen kwamen aan bod: « Wat zijn de mogelijke synergiën tussen lokale eerlijke handel en eerlijke handel tussen Noord en Zuid? Hoe kan lokale eerlijke handel worden ontwikkeld zonder de solidariteit met producenten in lage-inkomenslanden uit het oog te verliezen?

FairTradeTown Genève

Op 24 november 2022 ontving Genève de titel FairTradeTown. De ceremonie vond plaats aan het einde van hun 'Fair Week'-campagne.

TDC was uitgenodigd om er een presentatie te geven over Belgische en Europese lokale fair trade en om deel te nemen aan een rondetafelgesprek over hoe lokale en eerlijke handel mekaar kunnen aanvullen.

Table ronde

Vendredi 3 septembre 2021 à 18h30
Dans le cadre d'Alternatiba Genève
Uni Mail et « en ligne ».

magasins du monde
Un climat de solidarité
Justice économique, justice climatique

Le commerce équitable local, nouveau paradigme ?

3.4.2. Fair fashion

Conferentie Fair fashion

Ook fair fashion is een thema waarop TDC sterk heeft ingezet de laatste jaren. Op 27 september – vlak voor de start van de Week van de Fair Trade 2022 - organiseerde TDC een conferentie rond ethical fashion in hartje Brussel. Een gelegenheid om de balans op te maken van de ontwikkelingen in duurzame en mensenrechtvriendelijke handel in de textielindustrie, om aan te tonen dat 'Made in Europe' niet noodzakelijk garant staat voor respect van rechten van werknemers en om de diversiteit van fairtrademode in België onder de aandacht te brengen. De conferentie werd bijgewoond door meer dan 170 aanwezigen.

Volgende sprekers gingen met mekaar in debat:

- *Bojana Tamindžija*, Servisch lid van de Schone Kleren Campagne over de situatie van vrouwelijke textielarbeiders in Oost-Europese landen
- *Zoé Dubois*, achAct over de engagementen van de industrie sinds de ramp van Rana Plaza
- *Michel Hublet*, Stanley/Stella presenteert Stanley/Stella als voorbeeld van goede bedrijfspraktijk
- *Virginie Verstraete*, Stad Gent over hun ervaring en doelstellingen inzake ethische kleding aankopen
- *Tatiana De Wée*, Fashion Revolution Belgium over de bewustmaking van het grote publiek

Modeshow

Aansluitend vond een **fair en ethical modeshow** plaats. Hiervoor werkte TDC samen met Fedasil en met het agentschap No Babes. Ook Enabel directeur Jean Van Wetter liep mee.

Meerweten?

- ✎ Check het artikel [‘Naar meer ethische kleding’](#)
- 🎬 Check de [aftermovie](#)

Fair fashion activiteiten tijdens de Week van de Fair Trade

Het thema fair fashion is de laatste jaren ook meer en meer zichtbaar geworden in de activiteiten van de Week van de Fair Trade. Een greep uit het ruime aanbod.

Stad Mechelen organiseert jaarlijks de **M-Fair**: een dag rond eerlijke en duurzame mode met workshops, debatten en een markt waarop elk jaar nieuwe fashioninitiatieven te vinden zijn.

In Kortrijk naaiden op 8 oktober 2022 verschillende verenigingen en scholen onder de noemer '**Tot op de vezel**' afgedankte kleren aan mekaar tot 1 groot lappendeken om aandacht te vragen voor de uitwassen van de fast fashion. Het lappendeken was tijdens de Week van de Fair Trade te bezichtigen op het Schouwburgplein. Nadien verwerkten de leerlingen van PTI Kortrijk het in hun eindwerk.

In Haute école Hainaut werkten studenten uit verschillende faculteiten gedurende een paar weken samen rond het thema fair fashion in het kader van de Week van de Fair Trade 2021. Het orgelpunt? Een **pedagogisch café met modeshow** dat tijdens de Week van de Fair Trade doorging.

In 2018 en 2019 trok Herent volop de kaart van **eerlijke sportkleding**. In 2019 gingen ze langs bij 7 lagere scholen: kinderen werden bewust gemaakt van de problemen in de textielketen via een toneelstuk, achter de schermen werd samengewerkt met de directie en leerkrachten om de sportkleding te verduurzamen. Een jaar later deden ze hetzelfde project nog eens over met een aantal sportclubs. Twee van de 3 clubs waren een jaar later al overgeschakeld op een duurzaam initiatief voor hun trainingskleding.

M-Fair 2021

Tot op de vezel

Borgerhub

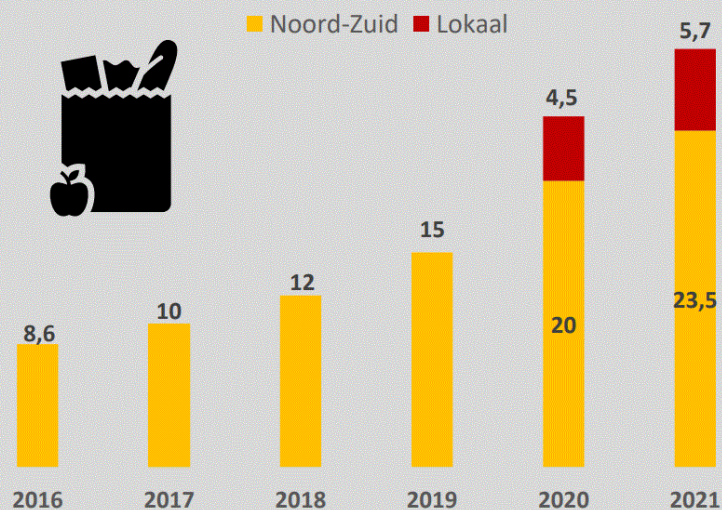
3.5. Evoluties in kaart brengen op vlak van fair trade en duurzame handel

3.5.1 Jaarlijkse berekening fairtradeconsumptie van de Belgen

TDC berekent jaarlijks hoeveel Belgen uitgeven aan fairtradeproducten. Deze berekening wordt gemaakt op basis van de verkoops cijfers die elk jaar door de verschillende fairtradeorganisaties worden gecommuniceerd. Sinds 2020 – en de focus op het thema lokale fair trade – wordt ook de consumptie van lokale fairtradeproducten mee opgenomen in de cijfers.

Doorheen de jaren zien we een mooie evolutie van de gemiddelde fairtradeconsumptie. In 2021 lag het gemiddelde op 29,28 euro per Belg. Een stijging van bijna 20% tegenover het jaar ervoor.

Het consumptie cijfers wordt jaarlijks verspreid via een persbericht naar de Belgische media in het kader van de Week van de Fair Trade.

3.5.2. Inzicht in de evolutie van de mening en houding van Belgen tegenover fair trade en verantwoorde consumptie

TDC bestelt tweejaarlijks een barometer die de mening, houding en het gedrag van Belgen tegenover fair trade meet. De barometer werd uitgevoerd in 2018, 2020 en 2022. In de jaren ertussen (2019 en 2021) werd een opiniepeiling besteld die in kaart brengt hoe Belgen staan tegenover verantwoorde consumptie.

Met deze studies wil TDC meer te weten komen over de perceptie die de Belgen hebben van fairtrade-, ethische, biologische, ecologische en lokale producten, het belang dat Belgen eraan hechten en hun gedrag tov dit type producten. Op de volgende 2 pagina's worden enkele belangrijke resultaten gepresenteerd uit de meest recente barometer (2022) en opiniepeiling (2021). De meest in het oog springende resultaten werden ook telkens mee opgenomen in de perscommunicatie rond de Week van de Fair Trade.

Dankzij deze studies krijgt TDC meer inzicht in de evoluties en tendenzen wat ons toelaat om aanbevelingen te doen en om de strategie van onze bewustmakingscampagnes af te stemmen op wat leeft bij de Belgen. Zo focussen de campagnes meer en meer op jongeren en wordt lokale fair trade als thema naar voor geschoven om mensen te overtuigen om meer eerlijke producten te kopen, zowel lokaal als vanuit het Zuiden.

[Barometer 2022 fair trade](#)

[Opiniepeiling 2021 verantwoorde consumptie](#)

[Barometer 2020 fair trade](#)

[Opiniepeiling 2019 verantwoorde consumptie](#)

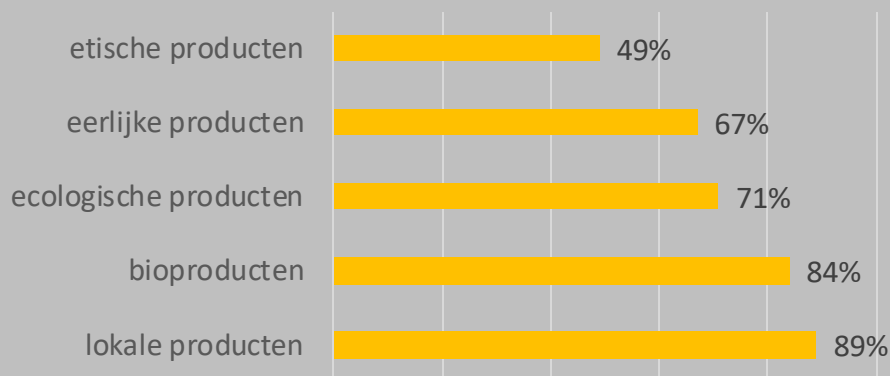

[Barometer 2018 fair trade](#)

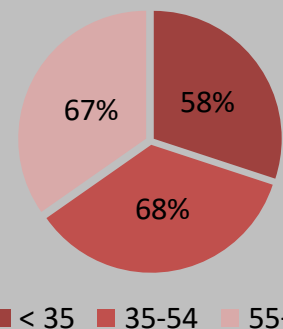

BELGEN EN VERANTWOORDE CONSUMPTIE IN 2021

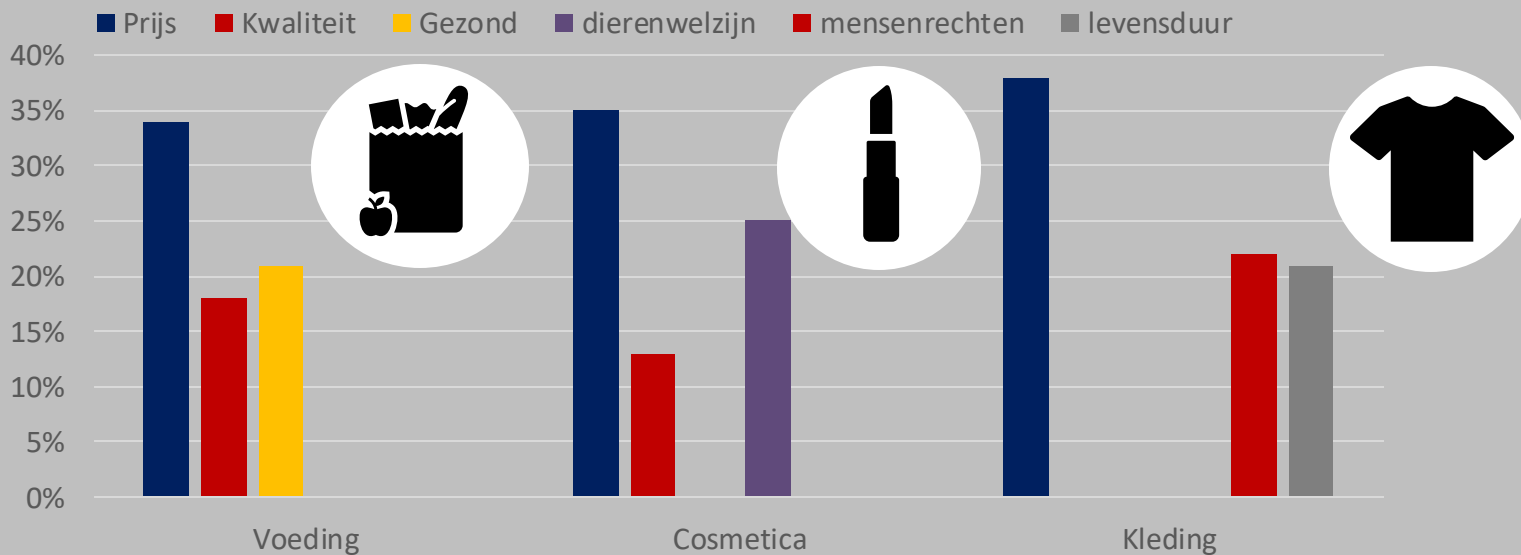
Ooit al gehoord van dit type producten?

Voor fairtradeproducten: grote verschillen qua leeftijd

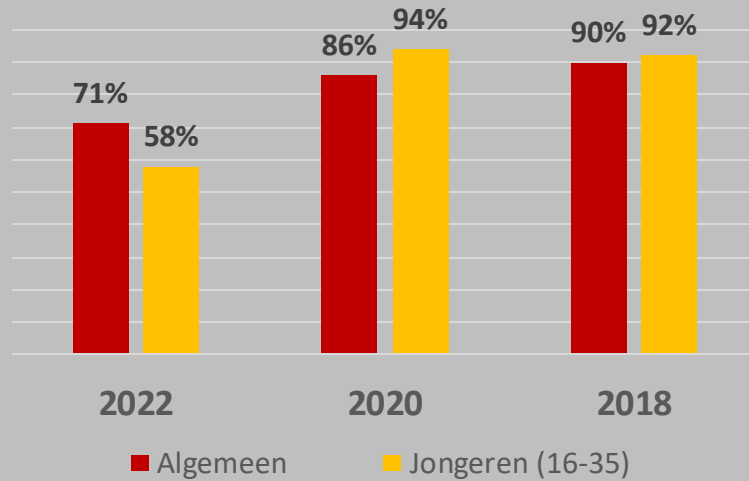

Top 3 keuzecriteria bij verschillende types producten

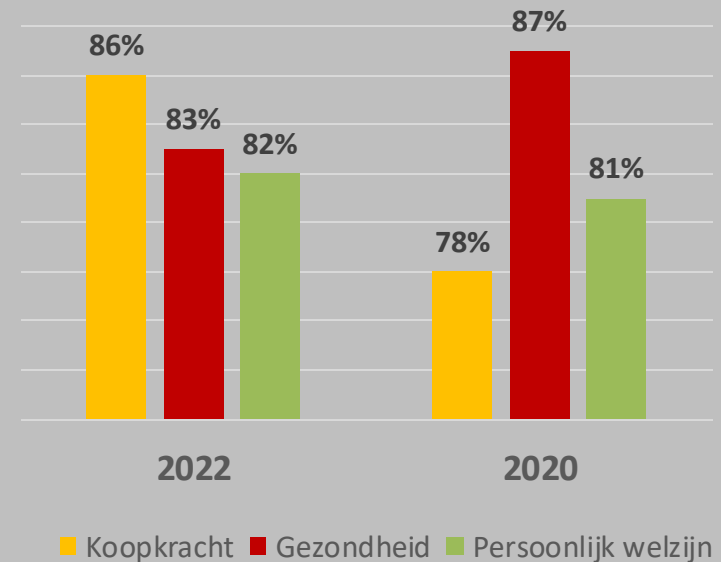

BELGEN EN FAIR TRADE IN 2022

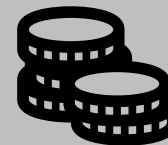
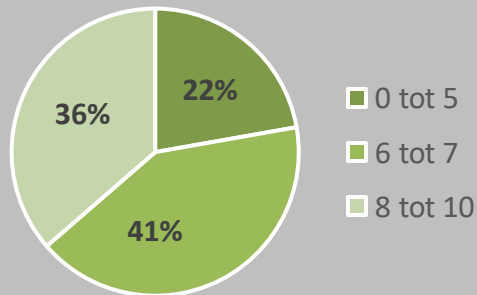
Bekendheid fair trade daalt enorm, heel uitgesproken bij jongeren.

Bezorgdheid koopkracht bij de Belgen toegenomen

Belgen dichten fair trade positief imago toe

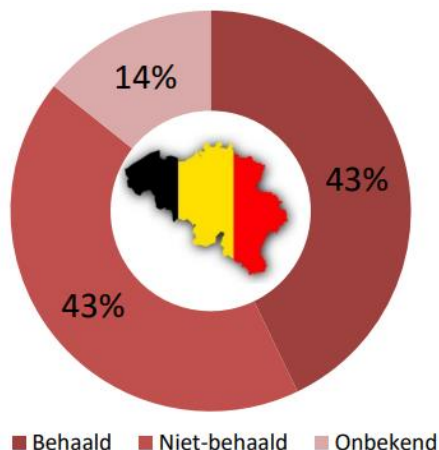
**4 op 10 Belgen vindt fair trade te duur
44% zou meer fair trade kopen als het goedkoper zou zijn**

3.6. Fair trade en duurzame handel op de politieke agenda

3.6.1. Land van de Fair Trade?

Van België het Land van de Fair Trade maken, dat was het doel dat TDC in 2016 stelde met het oog op 2020. Dus riep TDC alle Belgen op om mee te doen: individueel maar ook verenigingen, beleidsmakers, horeca, scholen...

Concreet werd deze uitdaging vertaald in een aantal doelstellingen die tegen 2020 moesten behaald worden. Op een aantal werd heel wat vooruitgang geboekt, anderen werden helaas niet behaald.

Behaald

- **Elke Belg koopt jaarlijks gemiddeld voor € 15 aan fairtradeproducten**
In 2020 consumeerde de Belg gemiddeld voor €20,36 aan eerlijke producten (Noord-Zuid).
- **Alle grote Belgische supermarktketens bieden fairtrade aan**
Delhaize, Carrefour, Colruyt, Aldi en Lidl hebben allemaal eerlijke producten in de rekken.
- **Fair trade wordt jaarlijks 600 keer vermeld in de pers**
In 2017 waren er 887 fairtrade persvermeldingen.

Niet behaald

- **95% van de Belgen heeft al over fair trade gehoord**
De bekendheid van fair trade gaat achteruit. In 2018 had 90% van de Belgen al over fairtrade gehoord, in 2020 86% van de Belgen. Zoals op de vorige slide aangetoond zet die daling zich stevig verder.
- **51% van de Belgische gemeenten is FairTradeGemeente.**
De teller stond in 2020 op 43% van alle Belgische gemeenten.
- **51% van de Belgische provincies is FairTradeProvincie**
Vijf of de helft van alle Belgische provincies hadden de titel: West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Luxemburg, maar intussen staat de teller maar op 3.

Luik behaalt de titel Fair Trade Gemeente

Onbekend

- **80% van de parlementen/ministeries op federaal, regionaal en gemeenschapsniveau consumeren minstens 2 fairtradeproducten**
Een studie die TDC hierover liet uitvoeren gaf onvoldoende info waardoor het resultaat voor dit criterium niet correct kan ingevuld worden.

3.6.2. Interfractiewerkgroep fair trade

De interfractiegroep eerlijke handel, geleid door het Trade for Development Centre van Enabel en Fairtrade Belgium, is een informele werkgroep die bestaat uit parlementsleden, organisaties en bedrijven actief op het gebied van eerlijke handel en duurzaamheid in het algemeen. Tijdens de vorige legislatuur lag die aan de basis van het engagement om 'van België een Land van de Fair Trade' te maken en aan de resolutie voor de promotie van fair trade die in 2017 met een grote meerderheid werd aangenomen.

In 2021 pikte de interfractiewerkgroep fair trade de draad weer op met een eerste vergadering rond de omzetting van de Europese richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen in Belgisch recht.

11 parlementsleden van verschillende partijen (Ecolo, Groen, MR, CD&V, CDH, NVA, PS en Vooruit) woonden de vergadering bij. De wet werd op 4 november in de Kamer in stemming gebracht.

Een tweede bijeenkomst, op 16 december 2021, was gewijd aan de wetgeving inzake de zorgplicht van ondernemingen, op Belgisch en Europees niveau. Een Belgisch wetsontwerp hierover werd reeds besproken in de Commissie Economische Zaken van de Kamer en een ontwerp van Europese verordening werd begin februari 2022 ingediend door de Europese Commissie. Tijdens de zitting presenteerden verschillende sprekers de uitdagingen van dergelijke regelgeving, waaronder Djakaridja Bitie.

Op 29 maart 2022 kwam de interfractiewerkgroep opnieuw samen. Na een update over de voorgestelde EU-wetgeving inzake due diligence voor bedrijven stond de voorgestelde Europese wetgeving rond geïmporteerde ontbossing op het programma. Twee sprekers gaven meer informatie over de inhoud en de uitdagingen van de verordening: Béatrice Wedeux, senior beleidsmedewerker bosbeheer bij WWF-België en Candice Joseph van Fevia, de Belgische federatie van de voedingsindustrie. Daarna werd gediscussieerd over het standpunt van België over deze materie.

3.6.3. Ontbijt federaal parlement

In 2018 en 2020 organiseerde TDC samen met de interfractiewerkgroep fair trade en de belangrijkste Belgische fairtradeorganisaties een fairtradeontbijt in het federaal parlement. Het doel is telkens om fairtradeorganisaties en sympathisanten samen te brengen met parlementsleden rond fair trade en om het thema op de politieke agenda te plaatsen.

2022: wetgeving due diligence en ontbossing

Op het menu in 2022: de thema's geïmporteerde ontbossing en zorgplicht voor bedrijven. Rond beide thema's bestaat Europese wetgeving, maar de algemene teneur in de discours van de kabinetschefs van (toenmalig) minister van Ontwikkelingssamenwerking Meryame Kitir en ministers Pierre-Yves Dermagne en Zakia Khattabi was dat die niet ver genoeg gaat.

Via een videoboodschap benadrukte Kalpona Akter, directrice van het Bangladesh Center for Worker Solidarity, het belang van wetgeving voor de producenten en arbeiders in de hele waardeketen. Pison Kukundakwe, vertegenwoordiger van een Oegandese koffiecoöperatie, was aanwezig op het ontbijt en sloot zich hier in zijn speech volledig bij aan.

2018: cacao

In 2018 was cacao het centrale thema. Jules Manlan, cacao producent en vice-president van RICE (Réseau Ivorien du commerce équitable) getuigde over de uitdagingen waarmee de cacaosector te kampen heeft.

[Bekijk de boodschap van Kalpona Akter](#)

[Bekijk de aftermovie 2022](#)

Foto's: parlementsleden betuigen hun steun voor fair trade tijdens het ontbijt in 2022 - Copyright: Steven Colin

“Het parlement is het huis van de burgers. Wij hier moeten een voorbeeld uitdragen, in hoe we ons gedragen, maar ook door activiteiten als deze. Samen een koffie drinken, uitleggen wat we doen, de fairtradeorganisaties verwelkomen. Dat is fundamenteel.”

3.6.4. Zestig ondernemingen vragen wetgeving due diligence

Op donderdag 4 februari 2021 ontvingen toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Meryame Kitir en vicepremier en minister van Werk en Economie Pierre-Yves Dermagne een brief uit handen van Ann Claes (JBC) en Bruno Van Steenberghe (Kalani) aan de JBC-vestiging van Evere.

Met die brief vragen 60 Belgische ondernemingen en bedrijfsfederaties de Belgische regering om een nationaal wettelijk kader dat bedrijven verplicht om hun verantwoordelijkheid te nemen in het respecteren van mensenrechten en milieu in hun toeleveringsketens, ook wel due diligence of zorgplicht voor bedrijven genoemd. Aan de basis van dit initiatief lag een werkgroep die opgericht werd door het Trade for Development Centre.

[Bekijk de video van de overhandiging](#)

*«We moeten erop
toezien dat de
kosten van de
reglementeringen
rond due diligence
en ontbossing niet
volledig op de
producenten worden
afgewenteld.»*

*Pison Kukundakwe, vertegenwoordiger van een Oegandese
koffiecoöperatie pleit voor wetgeving rond due diligence en
ontbossing voor het federaal parlement maar waarschuwt
tegelijkertijd (mei 2022) © Steven Colin*

3.6.5. Brussel, FairTradeGewest

Ook op regionaal vlak wil TDC fair trade op de agenda plaatsen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) was het eerst aan de beurt: op 12 mei 2021 werd het initiatief ‘Maak van Brussel een FairTradeGewest’ officieel gelanceerd in het Brussels parlement.

‘FairTradeGewest’ promoot verantwoorde consumptie voor meer sociale en economische rechtvaardigheid zowel in het Noorden als in het Zuiden. Dit door 6 verschillende criteria te definiëren waartoe het Gewest zich engageert. Deze gaan onder andere over fairtradeconsumptie door alle gewestelijke diensten, het Brussels parlement en de Brusselse regering, maar evengoed over het aantal FairTradeGemeenten op Brussels grondgebied en de initiatieven die worden genomen om de Brusselse bevolking te sensibiliseren.

Brussel, FairTradeGewest is een initiatief van het platform voor eerlijke handel in het BHG, gecoördineerd door TDC samen met de campagne ‘Communes du commerce équitable’ en Brussels International. Ook BFTF (de Belgian Fair Trade Federation), hub.brussels, vertegenwoordigers van lokale overheden en andere verenigingen en burgers maken er deel van uit.

Uitreiking Brussels Be Fair Awards

Een jaar later – op 12 mei 2022 – werden de eerste Brussels Be Fair Awards uitgereikt door Pascal Smet. Deze prijzen bekroonden de openbare diensten in het BHG die hun publiek het meest stimuleerden om fairtradeproducten te consumeren.

De **Best Fair Buyer Award 2022** ging naar de gemeente Jette omdat deze openbare dienst de grootste variëteit en hoeveelheid fairtradeproducten aan zijn werknemers en gebruikers aanbood in 2021.

De jury vestigde de aandacht op het ruime aanbod aan fairtradeproducten van de gemeente Jette en op de transversaliteit en de betrokkenheid van de verschillende gemeentelijke diensten, die worden geleid door een efficiënt stuurcomité met duidelijke doelstellingen.

De **Best Fair Speaker Award 2022** was voor Stad Brussel, die in 2021 de meeste acties organiseerde om zijn medewerkers en gebruikers en –onrechtstreeks - burgers warm te maken voor fairtradeproducten.

De jury loofde de talrijke bewustmakingsacties die de stad organiseerde: een conferentie, ontbijt, debatavond, documentaire, projectoproep voor verenigingen die inzetten op fair trade, inschakeling van gemeentepersoneel en -diensten, enz.

[Bekijk de aftermovie](#)

4 Evaluatie en lessons learned

4.1. Positieve punten

Externe evaluatie

In 2021 werd het TDC geëvalueerd door het evaluatiebureau Sonecom en DRIS. In het eindrapport kwamen een heel aantal positieve punten naar voren.

Steun aan producenten

- TDC draagt op een significatieve manier bij aan het realiseren van de beleidsprioriteiten van de Belgische ontwikkelings samenwerking en aan de verbetering van de markttoegang voor begunstigde producentenorganisaties en MKMOs;
- De coaching van TDC in het Zuiden betreft een particuliere sector die van cruciaal belang is voor de inclusieve ontwikkeling van lageinkomenslanden en/of kwetsbare staten. TDC ontwikkelde een methodologie gebaseerd op een bottom-up, pragmatische en concrete aanpak die de duurzaamheid van de interventies en een eigen inbreng van de begunstigden mogelijk maakt.

Informatie en bewustmaking

- Wat TDC doet op vlak van kapitalisatie en bewustmaking bereikt een ruimer publiek dan alleen wie actief is in ontwikkelings samenwerking. De bewustmakingsactiviteit van TDC heeft de kwaliteit om rekening te houden met de hedendaagse uitdagingen op vlak van fair trade.

Synergie en samenwerking

TDC geeft blijk van een natuurlijk federerende houding in het kader van de Week van de Fair Trade, en een door de EU gewaardeerde expertise inzake coaching...

TDC's tevredenheidsenquête bij gecoachte organisaties

In 2022 nam TDC zelf een tevredenheidsenquête af bij de gecoachte organisaties. De enquête werd beantwoord door 20 MKMOs:

- 86% van de organisaties gaf aan dat al hun initiële doelstellingen werden bereikt na de coaching;
- 95% zei dat deelname aan de coaching nieuwe perspectieven had gecreëerd voor de organisatie en dat er nieuwe actiepunten werden gedefinieerd.
- 55% van de organisaties verkiest een mix van coaching ter plaatse (2/3de van de tijd) en op afstand (1/3de van de tijd). Dit werd een jaar eerder reeds bevraagd, na het COVID-jaar 2020 waarin coachingsessies alleen maar op afstand konden gegeven worden. Toen werd duidelijk dat coöperaties coaching ter plaatse belangrijk vinden omwille van de vertrouwensband met de coach, maar evengoed dat er aan coaching op afstand ook heel wat voordelen verbonden zijn: het gaat sneller en het is minder duur en tijdsintensief.

"TDC is een kwaliteitsinstrument dat ruim aan vertrouwen geniet, zowel van organisaties in het Noorden als van de ondersteunde structuren in het Zuiden..."

De aanwezigheid van een noordelijke en een zuidelijke component in hetzelfde programma zorgt voor een wederzijdse versterking van de acties van TDC en van hun relevantie."

Pierre Grega - directeur DRIS – op bezoek bij SCEB, een van de cacaoöperaties die TDC ondersteunt.

4.2. Verbeterpunten

Uit de externe evaluatie van Sonecom en Dris komen een aantal verbeterpunten naar voor.

Deze werden mee opgenomen in de formulering van het nieuwe TDC-programma 2023 – 2028.

- De expertise die TDC aan de gouvernementele samenwerking levert, kan worden versterkt;
- De eenmalige financiering van de bewustmakingsactiviteiten van de Week van de Fair Trade maakt hun duurzaamheid kwetsbaar;
- De steun die TDC levert aan BSOs lijkt nog te sterk op de steun aan producentenorganisaties en moet worden aangepast.

4.3. Nieuw TDC-programma

Het nieuwe TDC-programma voor de periode 2023 – 2028 werd intussen ondertekend door minister van Ontwikkelingssamenwerking Caroline Gennez. Het zal in een latere fase uitgebreid worden voorgesteld op www.tdc-enabel.be.

Doelstellingen

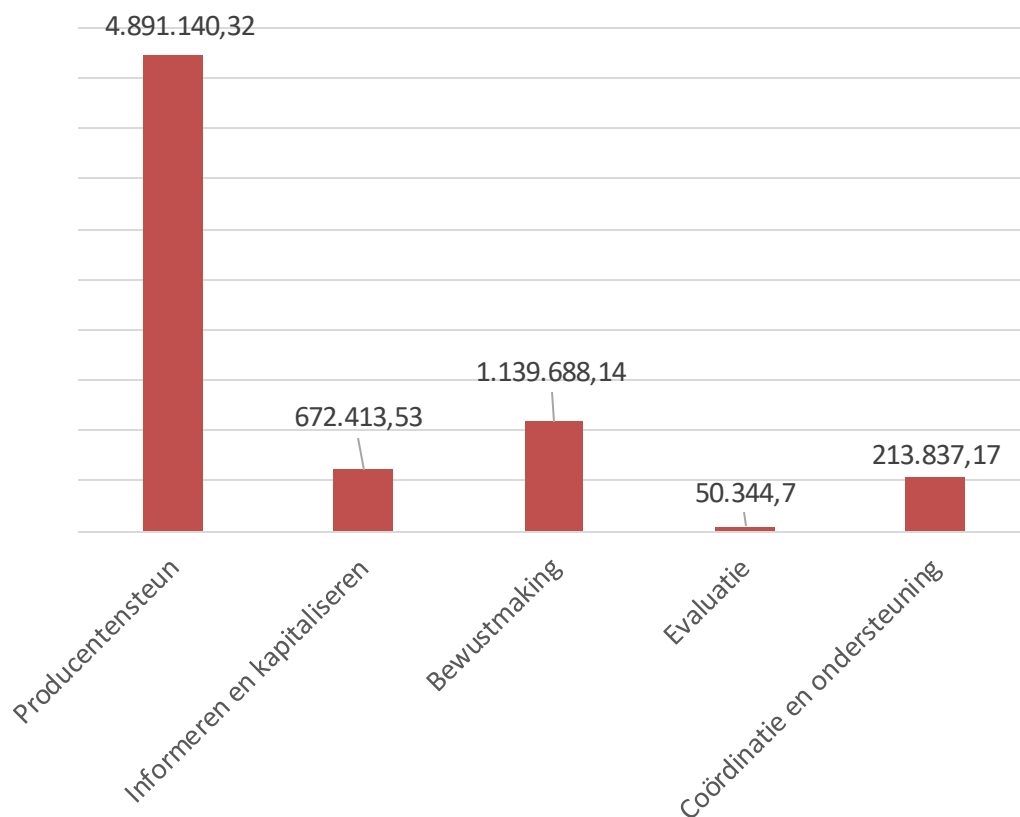
- MKMOs en producentenorganisaties zijn geprofessionaliseerd, duurzamer en respecteren waardig werk.
- BSOs beschikken over de juiste knowhow en instrumenten om bedrijven te ondersteunen bij de uitvoer naar de EU-markten onder voorwaarden die duurzaamheid, waardig werk en mensenrechten respecteren
- Multistakeholderinitiatieven die gericht zijn op de duurzaamheid van de toeleveringsketens worden versterkt door het veldwerk van TDC.
- Burgers nemen een positieve houding aan ten opzichte van een (meer) verantwoorde consumptie en productie. Politieke besluitvormers nemen maatregelen die dit ondersteunen.

Aantal keypoints:

- TDC zal producentenorganisaties en BSOs ondersteunen zodat zij zich beter kunnen aanpassen aan de Europese wetgeving inzake ontbossing, due diligence... De coaching alsook subsidies die door TDC zullen worden voorzien zullen gericht zijn op duurzaamheid, waardig werk en mensenrechten
- TDC's bewustmakingscampagnes focussen op (meer) verantwoorde consumptie en niet meer uitsluitend op fair trade. TDC zal campagnes voorzien op meerdere verschillende momenten in het jaar en ondersteunt ook campagnes in de Afrikaanse landen.
- Voor sommige sectoren zal TDC andere, bestaande initiatieven versterken. Zo zal voor de cacaosector worden samengewerkt met Beyond Chocolate en met het Team Europe Sustainable Cocoa Initiative dat intussen van start ging.

5 Uitgaven

Verdeling uitgaven per actieterrein (in €)*

Voor de verdeling per jaar: zie bijlage pg. 71

Totaal: € 7.455.143,53

Producentensteun:

- opleidingen data capturing en assessments
- Coaching MKMOs en BSOs
- Uitwerking tools, missies
- Financiering microprojecten Afrikaanse organisaties
- CMS
- Bewustmakingscampagnes Afrika

Informatie:

- Markstudies en opiniepeiling
- Artikels, interviews, reportages, folders...
- Websites en nieuwsbrieven
- Organisatie webinars

Sensibilisering

- Week van de Fair Trade: lokale projecten, campagnemateriaal, opname radiospots, zendruimte radiospots

Evaluatie

Coördinatie en ondersteuning

- Functioneringskosten
- HR coördinatie en administratie

6 Team

Samuel Poos
Coördinator
samuel.poos@enabel.be

Expert in eerlijke en duurzame handel. Thema's op (politieke) agenda plaatsen door deelname debatten, webinars en werkgroepen.

Florina Mihalovici
Assistent
florina.mihalovici@enabel.be

Rapportering projecten, facturatie, events...

Evi Coremans
Communication & campaign officer
evi.coremans@enabel.be

Verantwoordelijke Week van de Fair Trade, website(s), sociale media...

Mathieu, Dieudonné en Robert zijn samen verantwoordelijk voor het luik producentensteun: projectoproepen lanceren, deelname jury, contact en opvolging coaches...

Mathieu Desantoine
Marketing coaching programme officer
mathieu.desantoine@enabel.be

Dieudonné Sow
Finance and business management officer
dieudonne.sow@enabel.be

Robert Vastmans
Business management officer
Robert.vastmans@enabel.be

Trade for Development Centre (TDC)

Enabel – Belgisch Ontwikkelingsagentschap

Hoogstraat 147

1000 Brussel T

+32 (0)2 505 37 00

tdc@enabel.be

www.tdc-enabel.be

www.weekvandefairtrade.be

7

Bijlagen

7.1. Publicaties en bereik

Publicaties 2018

Artikels

- [Bean to bar](#)
- [De menselijke aanpak in de coaching van TDC](#)
- [Coaching Financial en Business management](#)

Producentenfiches

- [ECOOKIM](#)
- [COOPAKE](#)
- [AMAP](#)
- [COCOCA](#)
- [KOAKAKA](#)

Nieuwsbrieven 2018

- 5 nieuwsbrieven in het Frans en in het Nederlands. 3 in het Engels
- 870 abonnees

Bereik op sociale media: 8724

Publicaties 2019

Artikels

- [Ethische sneakers](#)
- [Gent, een voorbeeld voor de promotie van eerlijke en ethische handel](#)
- [Cacap: van minimumprijs naar leefbaar inkomen](#)
- [Fair trade en Belgische, Europese boeren](#)
- [Slow flowers](#)
- [Duurzame cosmetica](#)
- [Duurzame diamant](#)

Interviews met spelers uit eerlijke en duurzame handel

- TDC heeft 22 interviews gerealiseerd met Belgische actoren actief in eerlijke en duurzame handel. Gecoachte organisaties en eentje met de ambassadrice uit Sri Lanka.
 - Belgische organisaties: [COSH!](#), [M-Fair](#), [Bloom](#), [Femimain](#), [Fashion Revolution](#), [Prix Juste Producteur](#), [La commune de Jette](#), [La commune de Herent](#), [Miel Maya](#), [Ethiquable](#), [La Pachamama](#), [Emotion Planet](#), [Be Fre](#), [les rencontres d'Aït Aïssa](#), [Ozfair](#), [Café Chorti](#) et [Kari'T Care](#).
 - *Gecoachte organisaties door TDC:* [ECAM](#), [IDEP](#), [Mungaano](#), [Yeyasso](#).
 - Ambassadrice Sri Lanka (tijdens de Week van de Fair Trade) [L'ambassadrice du Sri Lanka](#)

Video's

Er werden 9 interviews gerealiseerd met alle deelnemers uit de conferentie over fair trade en nieuwe dynamieken

Bekijk de reportages hier: [Trade for Development Centre – YouTube](#)

Nieuwsbrieven 2019

- 7 nieuwsbrieven in het Frans en in het Nederlands. Drie in het Engels
- TDC had 1014 abonnees op zijn nieuwsbrief

Bereik sociale media 2019

10.384

Publicaties 2020

10 interviews met Belgische organisaties actief in eerlijke en duurzame handel

- [Fair ICT: ICT en duurzaamheid](#)
- [Boeren & Buren wil van korte keten de norm maken](#)
- [Ray & Jules brandt fairtradekoffie met kracht van de zon](#)
- [Ongedwongen duurzaam shoppen bij Harvest Club](#)
- [Bananenpionier Agrofair blijft innoveren](#)
- [Label Biogarantie Belgium: bioloandbouw, lokale productie en eerlijke handel in één](#)
- [L'envol du colibri: een hoogvlieger in eerlijke mode](#)
- [Mr. Manchette overtuigt met duurzame hemden](#)
- [Kalani : huislinnen dat bio en fair trade is](#)
- [Supergoods: duurzame kleren voor trendy shoppers](#)

2 interviews met organisaties die coaching kregen van TDC en hun coaches

- [FAKO: Beninees fruitsapbedrijf](#)
- [Yanfolila: coaches zien opmerkelijke vooruitgang bij mangocoöperaties in het Malinese Yanfolila](#)

3 interviews met projecten Week van de Fair Trade

- [Pot au Feu: bewustmaking is een kunst](#)
- [Rixensart, actieve en gezellige FairTradeGemeente](#)
- FairTradeProvincie Luxemburg

Zes analyses

- [Fair trade: een belangrijk instrument voor ecologische en sociale transitie](#)
- [Centraal in de ethische strategie van Galler: een systemisch project voor hoogwaardige biologische cacao](#)
- [Cosmetica](#)
- [Geïmporteerde ontbossing](#)
- [Ligt de toekomst van fair trade bij de acro-ecologie?](#)
- [De melk stroomt, maar bij de boeren komt het water aan de lippen](#)

Nieuwsbrieven 2020

- 6 nieuwsbrieven zijn verstuurd in het Frans en het Nederlands. In het Engels zijn het er 4.
- Aantal abonees: 1036

Bereik sociale media 2020

8.595

Publicaties 2021

7 Artikels en analyses

- [Goederenvervoer en CO2](#)
“Hoe verder een artikel van huis komt, hoe vervuiler het vervoer.” Deze redenering strookt niet altijd met de complexe, zelfs paradoxale realiteit van onze gemondialiseerde economie.
- [Fair trade en circulaire economie](#)
Circulaire economie wordt soms voorgesteld als een mogelijke oplossing voor de milieucrisis. Hoe kan eerlijke handel de principes van de circulaire economie toepassen en welke voordelen levert dat op?
- [Fair trade en agro-ecologie](#)
Eerlijke handel en milieubewuste landbouw hebben zich lang apart ontwikkeld, zonder op zoek te gaan naar raaklijnen. De laatste jaren zijn ze echter stilaan naar elkaar toegegroeid
- [Frankrijk, pionier van lokale fair trade in Europa](#)
- [Coöperatieve en participatieve supermarkten](#)
Lokaal, bio, eerlijk én betaalbaar
- [Fair Cobalt Alliance](#)
Kobalt zit in veel van onze toestellen maar wordt vaak in slechte omstandigheden ontgonnen.
- [Fair trade en klimaat](#)
De klimaatverandering laat zich overal voelen, maar het meest voor kleine landbouwers in het Zuiden.

Interviews met Belgische organisaties

- [Chéry Faso: rechtstreekse eerlijke handel met Afrikaanse vrouwen](#)
- [Voedselteams: beweging van bewuste consumenten en innovatieve korte-keten-producenten](#)
- [l’Oasis des saveurs: je juste prix du thé](#)
- [Elecosy: papier van olifantenpoep](#)
- [Uniek concept Borgerhub verenigt ondernemend Borgerhout](#)
- [Solid International](#)

Interviews met coaches en TDC-gecoachte organisaties

- [Coaching du Guichet d’Economie Local \(GEL\) Sud Bénin](#)
- [Groupe One \(Belgique\) – Gel Sud \(Bénin\): regards croisés sur l’accompagnement de l’entrepreneuriat](#)
- [CacaoBoer en coach: het mooie parcours van Djakaridja Bitie](#)
- [Que retenir des sessions de coaching à distance ?](#)
- [Aba Sholi: kwaliteit boven alles](#)
- [SCINPA verbetert marketinginstrumenten met steun van TDC](#)

Interviews met projecten Week van de Fair Trade

- [Een rollenspel over koffie](#)
- [Actie voor fair fashion](#)
- [Bewustmaking is een kunst](#)
- [Rixensart, actieve en gezellige FairTradeGemeente](#)

Nieuwsbrieven

- 8 nieuwsbrieven verstuurd in het Nederlands en het Frans en 5 in het Engels + 4 nieuwsbrieven rond cacao
- Aantal abonnees: 1.454 abonnees

Bereik sociale media

11.575

Publicaties 2022

Video's

- [Interview directeur Yeyasso](#)
- [Interview Pison Kukundakwe](#)

Publicaties

- [De Europese Unie wil de strijd aanbinden tegen ingevoerde ontbossing](#)
- [Dossier fair & ethical fashion](#)
- [Naar meer ethische kleding](#)
- [Coach van de coaches: ook dat is TDC](#)
- [Coaching in Ivoorkust: evaluatie van en kansen voor coöperaties](#)

Nieuwsbrieven

- 6 nieuwsbrieven in het Frans en 6 in het Nederlands. 3 in het Engels
- Aantal abonnees: 1.265

Bereik sociale media

11.983

7.2. Verdeling budget per jaar

2018

- Producentensteun: 382.104,58
- Resultaat 2: 71.398,13
- Resultaat 3: 200.306,62
- Coordination et assistance: 69.611,92
- **Totaal: 774.412**

2019

- Resultaat 1 : 969.437,76
- Resultaat 2 : 153.877,26
- Resultaat 3 : 227.014,64
- Coordination et assistance 88.382,41
- **Totaal: 1.539.422**

2020

- Producentensteun : 666.747,57
- Resultaat 2 : 169.732,77
- Resultaat 3 : 228.747,42
- Coördinatie en ondersteuning : 118.442,91
- **Totaal : 1.266.528**

2021

- Resultaat 1: 1.513.967,65
- Resultaat 2: 99.367,98
- Resultaat 3: 190.607,08
- Coördinatie en ondersteuning : 118.291,8
- **Totaal: € 2.057.251**

2022

- Producentensteun: 1.065.096,05
- Resultaat 2: 107.542,65
- Resultaat 3: 213.833,84
- Evaluatie ¾ parcours: 50.344,7
- Coordination et assistance: 118.936,87
- **Totaal: 1.667.566**

2023

- Resultaat 1: 293.786,71
- Resultaat 2: 70.494,74
- Resultaat 3: 79.178,54
- Coordination et assistance: - 299.828,74
- **Totaal: 211.114**

Totaal

- Resultaat 1: 4.891.140,32
- Resultaat 2: 672.413,53
- Resultaat 3: 1.139.688,14
- Evaluation : 50.344,7
- Coordination et assistance: 213.837,17
- **Totaal: € 7.455.143,53**

7.3. Lijst van MKMOs die in 2018-2019 van een coaching in marketing genoten

Organisations	Pays	Filières	Modules finalisés en 2019
ABATERANINKUNGA BA SHOLI	Rwanda	Café	4 + 5 + extra module foire
COOPCA ECAMOM	Côte d'Ivoire	Cacao	4 + 5
COCOCA	Burundi	Café	4
COAFAN (Société Coopérative Agricole Fayo Mingoumin de Noé) COOP CA	Côte d'Ivoire	Cacao	5
CSCC - Cooperative for Producing Safe Coffee for Community's Health (renamed Pô Kô Farms)	Vietnam	Café	5
ECAM - Entreprise Coopérative des Agriculteurs de Méagui COOP CA	Côte d'Ivoire	Cacao	4 + 5
IDEP - INTEGRATED DEVELOPMENT PROJECT	Burundi	MAP	4
NECAAYO - Nouvelle Entreprise Coopérative Agricole Anouanzè d'Oupoyo	Côte d'Ivoire	Cacao	4 + 5
MUUNGANO CA	RDC	Café	4 + 5
PHUOC HUNG	Vietnam	Noix	5
SCINPA - Société coopérative ivoirienne de Négoce des Produits Agricoles COOP CA	Côte d'Ivoire	Cacao	3 + 4 + 5
SCKA- Société coopérative Kétin d'Affery COOP CA	Côte d'Ivoire	Cacao	4 + 5
SCOOP YEYASSO DE MAN	Côte d'Ivoire	Cacao	4 + 5

7.4. Lijst van MKMOs die in 2018-2019 van een coaching in FiBuMa (Financial and Business Management) genoten

Organisations	Pays	Filières	Modules finalisés en 2019
COCAGI - Coopérative des Caféculteurs de Gishoma	Rwanda	Café	non
Coopake - Coopérative agricole du Kéné Dougou	Burkina Faso	Fruits/Légumes	3 + 4
Coopara - Coopérative Agricole Régionale de l'Agneby	Côte d'Ivoire	Cacao	3
FHTC - Frank Horticulture and Timber Company Ltd.	Tanzanie	Fruits	3 + 4
Kanyenze - Kanyenze People's Cooperative	Ouganda	Café	4
Koakaka cooperative	Rwanda	Café	3 + 4
Kookoo Pa Farmers Association	Ghana	Cacao	non
REPAB - Réseau des Producteurs d'Ananas du Bénin	Bénin	Fruits	non
UOCG - United organic coffee growers	Ouganda	Café	3
USCPY - Union des sociétés coopératives des planteurs de Yanfolila	Mali	Fruits/Légumes	3 + 4

7.5. Lijst met de 61 MKMOs die in 2019 een opleiding data capturing genoten

Nom organisation	Pays	Filière(s)
ABKC (ABAKANGUKIYEKAWA)	Rwanda	Café
ABOCFA	Ghana	Cacao
Aiyinase Coconut Society (ACS)	Ghana	Fruits
Asunafo - Asunafo North Municipal Cooperative Cocoa Farmers and marketing Union Limited (ccp)	Ghana	Cacao
BUHANGA	Rwanda	Café
CAADA - Coopérative Agricole Awané de Daloa	Côte d'Ivoire	Cacao
CADESA - Société coopérative agricole pour le développement de Sassandra	Côte d'Ivoire	Cacao/café
Cann Coop	Côte d'Ivoire	Cacao
CAPEDIG	Côte d'Ivoire	Cacao
Capressa	Côte d'Ivoire	Cacao/Café
CAVA	Côte d'Ivoire	Cacao
Citrus Growers and Marketing Association (CIGMA)	Ghana	Fruits
COOP – CA CAMD	Côte d'Ivoire	Cacao
Coopaaako - SOCIETE COOPERATIVE AGRICOLE ABOCANIN D'AKOUBE	Côte d'Ivoire	Cacao
Coopanek - Coopérative agricole Nan Etitinou de Kranzadougou	Côte d'Ivoire	Cacao/café
COOPAYAAF - Coopérative Agricole Yeyonian d'Apprompron Affewa	Côte d'Ivoire	Cacao/café
COOP-CA CPSL	Côte d'Ivoire	Cacao
COOP-CA LE ROCHER	Côte d'Ivoire	Cacao
COPALO - Coopérative des Paysans de Lonzo	RDC	Fruits et légumes
COPRONOS - Coopérative des producteurs des noix et oléagineux de Samogohiri	Burkina Faso	Noix cajou
CREDI ONG - Centre Régional de Recherche et d'Education pour un Développement Intégré	Bénin	Tourisme
Danyiwe	Burkina Faso	beurre de karité
ECAKOG	Côte d'Ivoire	Cacao
ECOJAD	Côte d'Ivoire	Cacao
Fanteakwa	Ghana	Cacao
FENABE - Fédération nationale des producteurs de l'agriculture biologique et équitable du Mali	Mali	Amande de Karité, fonio, sésame et mangues
Fuaproka - Fédération des Unions d'Actrices des produits du Karité du Burkina Faso	Burkina Faso	Amandes & beurre de karité
Fugcom - Fédération des unions des groupements et coopératives maraichères du Bam	Burkina Faso	Fruits et légumes (oignon, sésame)
Kabimbiri Kasawo Coffee Growers Cooperative Society Limited	Uganda	Café
Kabonero Mountainous Coffee Growers	Uganda	Café

7.5. Vervolg

Nom organisation	Pays	Filière(s)
KANOVERA	Burundi	Café
KAPATCHIVA	Côte d'Ivoire	Ca ca o/noix
Karangura peak modern coffee farmers cooperative society limited	Uganda	Café
Kituula Namuganga Coffee Growers' Cooperative	Uganda	Café
Kukuom (AGL) - Cooperative Cocoa Farmers and Marketing Union Limited	Ghana	Ca ca o
Lulyambuzi Wankole Coffee growers Cooperative	Uganda	Café
Lusenke Busaana Coffee Farmers Cooperative Society Limited	Uganda	Café
MBONERAMIRYANGO	Burundi	Café
Nawanende Bugulumbya Coffee growers Cooperative	Uganda	Café
Nucafe	Uganda	Transformation & trading coffee
Nyame Akwan Citrus Farmers Association (NACFA)	Ghana	Fruits
SCAANIAS COOP-CA - SOCIETE COOPERATIVE AGRICOLE ANOUANZE D'ANIASSUE	Côte d'Ivoire	Ca ca o/café
SCAGA COOP-CA - SOCIETE COOPERATIVE AGRICOLE D'ADZOPE (SCAGA COOP-CA)	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SCEB	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SCOABIA COOP CA	Côte d'Ivoire	Ca ca o/café
SCOOPRADI	Côte d'Ivoire	Ca ca o/café
SCPASO COOP CA (SOCIETE COOPERATIVE DES PRODUCTEURS AGRICOLES DU SUD-OUEST)	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SEMLIKI Cooperative	Uganda	Café
SO CAAN - Coopérative Agricole Adzopé Nord	Côte d'Ivoire	Café/cacao
SOCADA - société coopérative agricole dawori d'alepe	Côte d'Ivoire	Ca ca o/café
SOCAK-KATANA COOP-CA	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SOCODA-Ci Société Coopérative pour le Développement Agricole	Côte d'Ivoire	Ca ca o/noix
SOCOOPACDI COOP-CA	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SOCOOPAKAF COOP-CA - SOCIÉTÉ COOPÉRATIVE AGRICOLE DE KOFFIKRO AFFEMA	Côte d'Ivoire	Ca ca o, café, fruits
SOCOPEM - Société Coopérative agricole entente de Mahino	Côte d'Ivoire	Ca ca o
SOPACDI	RDC	Café
Ubwiza BW'IKAWA	Burundi	Café
UGF - Union des Groupements féminins	Burkina Faso	beurre de karité
UPROMABIO	Burkina Faso	Fruits
URCVPA - Union Régionale des Coopératives Villageoises de Producteurs d'Ananas de l'Atlantique	Bénin	Fruits
WASSA EAST DISTRICT CO-OPERATIVE COCOA FARMERS AND MARKETING UNION LIMITED	Ghana	Ca ca o

7.6. Lijst van MKMOs die in 2020-2022 van een coaching genoten

Nom de l'organisation	Pays	Chaîne de valeur	Formation en collecte de données (2019)	Coaching Fibuma	Coaching Marketing	Début coaching	Fin coaching	Coaching finalisé ?
ANDAL	Niger	Lait	N/a	oui	non	2020	2022	Non, arrêt avant finalisation
Asunafo - Asunafo North Municipal Cooperative Cocoa Farmers and marketing Union Limited (ccp)	Ghana	cocoa	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
CADESA - Société coopérative agricole pour le développement de Sassandra	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
CAMD (COOP – CA)	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	Non, arrêt avant finalisation
Cann Coop	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
COOKKANZ - Coopérative Kawa Kanzururu	RDC	Café	N/a	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
COOPADEC A	RDC	Café	N/a	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
CoopaneK - Coopérative agricole Nan Etitinou de Kranzadougou	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
COPRONOS - Coopérative des producteurs des noix et oléagineux de Samogohiri	Burkina Faso	Noix cajou	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
CPSL (COOP – CA)	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
FENABE - Fédération nationale des producteurs de l'agriculture biologique et équitable du Mali	Mali	Amande de Karité, fonio, sésame et mangues	oui	oui	oui	2020	2021	Non, arrêt avant finalisation
Kabonero Mountainous Coffee Growers	Uganda	coffee	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
KAPATCHIVA	Côte d'Ivoire	Cacao/noix	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Karangura Peak Modern Coffee Farmers Cooperative Society Limited	Uganda	coffee	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Kukuom (AGL) - Cooperative Cocoa Farmers and Marketing Union Limited	Ghana	cocoa	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Lavisksof – Co-Operative Society Limited	Uganda	coffee	N/a	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
LE ROCHER (COOP-CA)	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Nonon Sahel	Niger	Lait	N/a	oui	non	2020	2022	OK, trajectoire complète
SCEB	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
SEMLIKI Cooperative	Uganda	coffee	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
SOCAK-KATANA - Société Coopérative Agricole Katana	Côte d'Ivoire	Cocoa	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
SOCODA-Ci Société Coopérative pour le Développement Agricole	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2021	Non, arrêt avant finalisation
SOCOPEM - Société Coopérative agricole entente de Mahino	Côte d'Ivoire	Cacao	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
SOPACDI	RDC	Café	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
UGF - Union des Groupements féminins	Burkina Faso	Beurre de karité	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
UPROMABIO	Burkina Faso	Fruits	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Wassa East District Co-Operative Cocoa Farmers and Marketing Union Limited	Ghana	cocoa	oui	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
Yeyasso	Côte d'Ivoire	cacao	N/a	non	oui	2020 (2017)	2022	OK, trajectoire complète

7.7. Lijst van BSOs die in 2020-2022 van een coaching genoten

Nom de l'organisation	Pays	Coaching Fibuma	Coaching Marketing	Début coaching	Fin coaching	Coaching finalisé ?
AC VIE (Ong Agriculture et Cycle de Vie)	Côte d'ivoire	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
ACA (Africa Coffee Academy)	Uganda	oui	non	2020	2021	Non, arrêt avant finalisation
CIPME	Côte d'ivoire	oui	non	2020	2022	OK, trajectoire complète
CURAD (Consortium for enhancing University Responsiveness to Agribusiness Development)	Uganda	oui	oui	2020	2022	Non, arrêt avant finalisation
FUAC (Fondation de l'Université d'Abomey-Calavi)	Bénin	oui	non	2020	2022	OK, trajectoire complète
GEL Sud Bénin - Guichet d'économie locale du Sud Bénin	Bénin	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
HapaSpace	Ghana	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète
INCUB'Ivoir	Côte d'ivoire	oui	oui	2020	2022	OK, trajectoire complète

7.8. Lijst van structuren die in 2020-2022 een financiering ontvingen van TDC

22 MKMOs:

Nom organisation	Pays	Filière	Montant du subsidie reçu
ACPCU - Ankole Coffee Producers	Uganda	Café	30.000,00 €
Aprovag	Sénégal	Fruits	13.716,88 €
CANN COOP	Côte d'Ivoire	cacao	7.612,87 €
COOPAIDE	RDC	café	23.357,24 €
COOPAKE	Burkina Faso	Fruit, noix	28.895,20 €
Coopanek	Côte d'Ivoire	Cacao	29.711,56 €
COOPEBAS	RDC	cacao	21.853,74 €
Danyiwe	Burkina Faso	Fruits	10.166,40 €
ECAM	Côte d'Ivoire	cacao	13.751,65 €
Kanyenze Peoples Coop	Uganda	café	20.164,28 €
Karangura Peak Coop	Uganda	café	18.108,10 €
Kukuom	Ghana	cacao	25.940,17 €
MEACCE - Mount Elgon Agroforestry Communities Coop Enterprise	Uganda	café	27.704,31 €
NACFA - Nyame Akwan Citrus Farmers	Ghana	Fruits	23.412,16 €
SCEB	Côte d'Ivoire	Cacao	26.870,11 €
Semliki Coop	Uganda	café	17.684,54 €
Socak-Katana	Côte d'Ivoire	cacao	20.291,50 €
Socoopem	Côte d'Ivoire	cacao	21.944,45 €
SOPACDI Scoop	RDC	Café	29.981,50 €
UGF - Ce Dwane Nyee	Burkina Faso	Noix	14.656,93 €
UPROMABIO/HBS	Burkina Faso	Fruits	24.964,82 €
YEYASSO	Côte d'Ivoire	Cacao/café	13.380,10 €
TOTAL			464.168,48

5 BSOs:

Nom organisation	Pays	Montant du subsidie reçu
Curad	Uganda	27.000,00 €
Fairtrade Africa	Uganda	19.500,00 €
FUAC	Bénin	29.961,00 €
GelSud Bénin	Bénin	27.067,50 €
Incub'Ivoir	Côte d'Ivoire	28.973,33 €
TOTAL		132.501,83